

תשורה

משמחת הבר מצוה
של

הת' **מנחם מענדל** שיחי'
חאנין

ז' במנחם אב ה'תשפ"ו

תודה רבה על השתתפותכם בשמחתינו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליוכאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.
בי"ה,
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה על ההודעה ע"ד הכנסו לגיל מצות,

הנה יהייר מהשי"ת אשר מבן שלש עשרה למצות
יגדל לבן חמש עשרה וכו' כפטק המשנה (אבות פרק
ה'), ויוסיף התמדה ושקידה בלימודו בתורה, בתורת
הנגלה וכן בתורת החסידות ויהדר בקיום המצות.
והשי"ת יצליחו להיות חסיד ירא שמים ולמדן.

בברכה

ד"ה

פתח דבר

בברכה ובהודיה להשי"ת, ובחסדו הגדול לרגל כניסתו למצוות של נכדי היקר, התמים מנחם מענדל שי', עלה בדעתי להעניק לו ולידידיי המשתתפים בשמחה מתנה רוחנית שתלווה אותו גם לאחר יום הבר מצוה. במקום ללקט דברי תורה ומאמרים שכבר נדפסו פעמים רבות, בחרתי לאסוף הוראות, ברכות והדרכות מכ"ק אדמו"ר מה"מ לנערים ולהוריהם, מכתבים המלמדים כיצד ראה הרבי את תפקידו של תמים בגיל בר מצוה - בדרכו החדש שנעשה גדול.

ברצוני לפתוח בדברים שכתב כ"ק אדמו"ר מה"מ:

וזכות הגדול שבא בחלקו להאיר את העולם כולו ע"י הדפסת ספרי נשיאינו נשיאי חב"ד יעמוד לו ולכל ב"ב שי' לחיים ולשלום בגו"ר, חיים מלאים כל טוב ואור של נר מצוה ותורה אור ומאור שבתורה, ואקוה שיוכל לבשרני בשו"ט בזה וכן מבראות הנכונה של כב"ב שי' *

איני יודע במה בדיוק זכיתי, אך עובדה היא שמסיבה כלשהי זכיתי לעסוק בהפצת תורתו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ובשלב מאוחר יותר אף התמניתי על ידו להדפסת ספרי קה"ת ולהתעסקות בהוצאה לאור של ספרי רבותינו נשיאינו, זכות שבה אני ממשיך לעסוק עד עצם היום הזה.

מעבר לעבודה המנהלית בהדפסת הספרים, היתה לי גם הזכות לעסוק בפועל ממש בהדפסת כמה מהספרים שעליהם קיבלנו הוראות מיוחדות מהרבי. זכורה במיוחד הזכות הגדולה להיות מעורב בהדפסת ספר התניא קדישא במדינת רוסיה, בשנת תשנ"ב. נסעתי אז בהוראתו הישירה של הרבי, ועם שובי משם, בנר חמישי של חנוכה, זכיתי [ע"פ הוראתו הק'] להיכנס פעמיים ליחידות מיוחדת אצל הרבי, על מנת למסור לו באופן אישי את ספרי התניא שהדפסתי ברוסיה.

לאורך השנים, זכיתי לקבל שפע של הוראות והדרכות מהרבי בתפקידי השונים. חלקן נגעו לעניינים בהם פעלתי לבקשת הרבי מבלי לציין את

שמו, וכמובן שבמקרים מסוימים לא יכולתי לחשוף שפעולותיי נעשו על פי הוראותיו הקדושות. מתוך ההנחיות הרבות שקיבלתי, היו כאלה שאפשר ללמוד מהן גם למקומות וזמנים אחרים, שכן הן חושפות את דעתו ונקודת מבטו של הרבי בסוגיות כלליות.

על אף שאיני סופר או בן למשפחת סופרים, בני משפחתי וידידי היקרים מפצירים בי לא להסתיר את הדברים, אלא לפרסמם ברבים, למען ישמעו וילמדו הדורות הבאים. לכן ליקטתי כמה וכמה הוראות של הרבי ממכתבים שפורסמו וממכתבים שטרם ראו אור, בהם שלח הרבי ברכות והדרכות ייחודיות לנערים ולהוריהם לרגל הגיעם למצוות. אלו אינן ברכות שגרתיות שכל בר מצוה מקבל, וכל אחד יוכל ללמוד מהן הוראה לחייו הפרטיים.

וגם הוספתי עוד כמה וכמה מכתבים מכ"ק אדמו"ר מה"מ בענינים שונים, אבל יש בהם הוראה לרבים בכמה וכמה ענינים.

ולרגל שמחת הבר מצוה של נכדי היקר, התמים מנחם מענדל שיחי' חאנין, הוצאתי לאור כמה וכמה הוראות מכ"ק אדמו"ר מה"מ בעבודת ה' לתמים שנכנס לגיל המצות, וכן איך על התלמיד להתנהג בדרכי החסידות ובהידור במנהגי חב"ד, ולהיות נר להאיר.

הדפסתי כאן כמה מכתבים שנכתבו לראשי המשפחות שלמדו בישיבת תו"ת בליובאוויטש, וכן לדור השני שנולדו מאחורי מסך הברזל ובחסדי השי"ת ובניסי ניסים זכו והגיעו לארה"ק והתעסקו בהפצת המעיינות חוצה על פי הוראת רבותינו נשיאינו, למען ידע הבחור הבר מצוה את שורש משפחתנו היקרה.

כהוספה הדפסתי סיפור ששמעתי מאדמו"ר, ממה שהי' מאחורי מסך הברזל בשנים ההם, ואיך ששני העלטער זיידעס של הבחור הבר מצוה הי' להם קשר עם הסיפור.

יהי רצון שהחתן הבר מצוה, שיחיה לאורך ימים ושנים טובות ובריאות, ימשיך בדרכו של זקניו ויגשים את רצונו של כ"ק אדמו"ר מה"מ. מי ייתן ונזכה לראותו הולך בדרך החסידות לנחת רוח יהודית אמיתית, בטוב הנראה והנגלה.

בברכה,

שניאור זלמן י"י חאנין

(* ממכתב כ"ב סיון תשי"א

ב"ה, ראש השנה לאילנות חשי"ח
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נז"נ מלאכתו
מלאכת שמים זכו
מוה' רפאל נחמן שי' חכהן

שלום וברכה!

במענה על חודעתו אודות יום חולדת שלו,
ובדאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון ביום החולדת.
ויה"ר מהשי"ח שחיי' שנת הצלחת אצלו הן בגשמים והן
ברוחניות ויוסיף בלימוד התורה וקיום מצותי' מחוץ
הרחבה.

בברכה

הפ"נ ליום ההילולא נחקבל, ויקרא בעה רצון על איוון
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

דודא. יאמץ, יגא, יוסף, דעצאן, דעצאן, דעצאן.

והנאמן בן סאנא
 כקן
 אברהם לוי הוראס קאנא
 סככה. ע. התפלה (התפלות יא"ן)
 כו' - (התפלות יא"ן)
 דנועץ (התפלות יא"ן) וסככה קדש אכיל
 חכמה אכיל וסככה אכיל
 ב"ב וסככה ע. התפלה (התפלות יא"ן)
 אברהם אכיל וסככה אכיל
 אברהם אכיל וסככה אכיל
 אברהם אכיל וסככה אכיל
 אברהם אכיל וסככה אכיל

לכתבו ע"ד הנאמר בהתועדות יא"ן במעלת ברכה על התפילה כו' - המדובר אז ה"ז בנוגע לברכתו של הק[ב"ה], ועל פי מה שכתוב בד"ה אמר ר' יהושע בן לוי תרכ"ט ועוד.
 וזאת למודעי שגם בברכת בשר ודם (הראוי לברך) יש מעלה על התפלה - שהמתפלל הוא למטה מהמבוקש ואינו אלא מבקש. והמברך - למעלה מהמבוקש ומצווה. וכמבואר בכמה מקומות.

בי"ה כמ' סיון תשי"ד
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו'
מוה"ר חייקיל שי'

שלום וברכה!

נחקבל מכתבו מעשיק עם הפ"נ המוסגר בו אשר
קראתיו היום עריית הגאולה על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר
זאקלח"ה נבג"מ זי"ע ובודאי יעורר רייר על כל הכתוב בהפ"נ
שלו ויהי' מזלו גובר בחדש הזה חדש דיום הולדת ויום הגאולה
ממאטרו על החורה והמצוה ובודאי ימשיך גם על כל חסידיו השייכים
המקושרים תוספת ברכה והשלחה להמציאם להם בגשמיות וברוחניות.

בברכה לפרנסה להרחבת הדעת ובטו"ט

חאנין - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"ז סיון תשכ"ח
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' חייקיל שי'

שלום וברכה!

במענה על חודעתו אודות יום הולדת
שלו,

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדת. ויהי' מהשי"ת שתהי' שנה
הצלחה אצלו הן בגשמיות והן ברוחניות
וינסוף בלימוד החורה וקיום מצותי מתוך
הרחבה.

בברכה זרעו וזרעו

ב"ח, ח' תמוז תשכ"ג
ברוקלין

הרה"ח אי"א נן"נ עוסק בצ"צ
מוה' יצחק שי'

שלום וברכה!

במענה על חודעתו אודות יום הולדת שלום

בזמני ינהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ת שתהי' שנת הצלחה אצל
הן בגשמיות והן ברוחניות ויוסיף בלימוד החורה
וקיום מצותי מחוך הרחבה.

בברכה
מנחם מענדל שי' חאנין

ושל זוגתו תחי'.

בברכה ולבשורות טובות להמשך בהפעולות אודותן כותב ולהוסיף בהן.

ינובסקי- ת"א

ב"ה. י"א טבת תשס"ז
ברוקלין

ש"ב הור"ה אי"א נר"נ כו'
מוה' אברהם דוד שי'

שלום וברכה!

לפלא שתיקתו הארוכה אפילו לאחר הביאור שקבלתי
זה עתה במכתב גיסו הרה"ח וכו' מוה' רפאל שליט"א הכהן, שזהו
מצד שפלות מצבו, איננו מספיק, כי הרי כאו"א בכנס בכלל מרז"ל
על הכתוב דאגה בלב אפשי לשיחנה לאחרים, גיסו שי' כותב לי אשר
מצב בריאות זוגתו תחי' אינו כדבעי, ובודאי ידוע לו שבכגון דא
משתמשים בזמן האחרון בעתירות מרשומי
והגיעני מכתב אשר גם באה"ק ת"ו ישנם תרופות אלו, ועכ"פ ידועים
הם להרופאים שם, ואפשר הי' כדאי לעורר את הרופא שמספל עם זוגתו
תחי' אודות זה, כיון שהנ"ל לא כתב לי דבר בהנוגע לבתו תחי'
בטה אצלם הכל בסדר.

אתכה לבשו"ט בהאמור וגם במה שכתבתי לו מאז, אשר
כיון שמצליח בתזרת דא"ת ברבים, מההכרח שיעשה זה לפעמים יותר
תכופות, והרי אין אתנו יודע עד מה ובמרז"ל התורה מביאה רפואה
לעולם הרי הכוונה בזה גם לעולם קטן זה האדם, ואפשר שיפעול זה גם
על האמור לעיל.

בברכה

*. ע"ן בנ"ל מאת יצחק הערץ סג"ל. יוא"ה ס"ג ופלא שית וקו"ה.

בי"ה. א' אלול תשס"ו
ברוקלין

הרה"ג והרה"ח אי"א בוי"נ עוסק
בצ"צ מוהרבי"א שי'

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבך מכ' כג' וכד' מנ"א וכן המברקם מנסיעתם
ואת"כ מביאתם לשלום, ויה"ר שיצליח בהצלחה מוטלגה נלפעול בכל עניינינו באה"ק
ת"ו הדורשים את זה.

ארבעת הביכלעך, מפני סיבה לא נשלחו לצרפת, ויושלחו עתה באוירון
על שמו לתל אביב, ובודאי מבלי לחכות על זה, אם תהי' הזדמנות ידבר על דבר
כל שאר הביכלעך בהמשך לשיחתנו כאן, ובפרט שעי"פ המסוער יש מקום לוטר שהרה"ח
כו' מוה' יוסף שי' הלוי וויינבערג יסע מאפריקא לכאן דרך אה"ק ת"ו ובמילא יכול
ליקח עמו חלק מהם, כיון שהבעלים רוצים לשלוח דוקא ע"י נוסעים.

לפלא שאין ידיעה ממנו ע"ד המשך העניינים דהעברת הארון, ומובן
שהמהירות בזה דרושה וכמו שכתבתי ובטח סידר את זה קודם נסעו.

בשיחתי עם הרה"ח מוהר"י שי' דזייקאבסאן ממך לי שלפי שאלתו שלח
לו עשרה אתרוגים בשביל שלוח למדינת כו' וכמובן שלחם לפאריז, ובטח יודיע
לה"ר ווילשאנסקי שי' על שם מי לשלחם לשם. = ודא"ג. זה עתה קבלתי מכתב מאחד
שביקר בהעיר משם נסע כ"ק מו"ח אדמו"ר לריגא, ואנ"ש דשם בקשו ממנו למסור
ששלחו להם אתרוגים וכן סידורם וכו' ואמרו לו שישלחו על שם שליפער, כי
ברשותו לקבל עניינים כאלו.

במ"ש אודות עבודת מוהר"י שי' גנזבורג בתור מזכיר, לענייני הרשת,
הנה מה שכתב הנ"ל אלי, שכמו ששאר המורים מוסיפים בערך כעשרין אחוז על חששות
בהורא ה, הנה אצלן הוספה זו היא לנהל ענייני המזכירות, ואין זה תלוי מי יעמוד
בראש הנהלת הרשת.

במכתבים המתקבלים לכאן מאנשים שונים, הנה יש בהם מפליאים עבודת
רב ושמו קלינג בצרפת בהחזקת היהדות והמצתה וכן עבודת רב צעיר מאנסיעניעגא
בקסבלנקא, ובטח אם ידוע לו פרטים שחשוב לדעתם יודיע.

בברכת הצלחה בכל הנ"ל ולכוח"ש

חאנין-ברונא

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ת' מ"ח חשכ"ג
ברוקלין

האברך שניאור זלמן יצחק יהושע שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו.

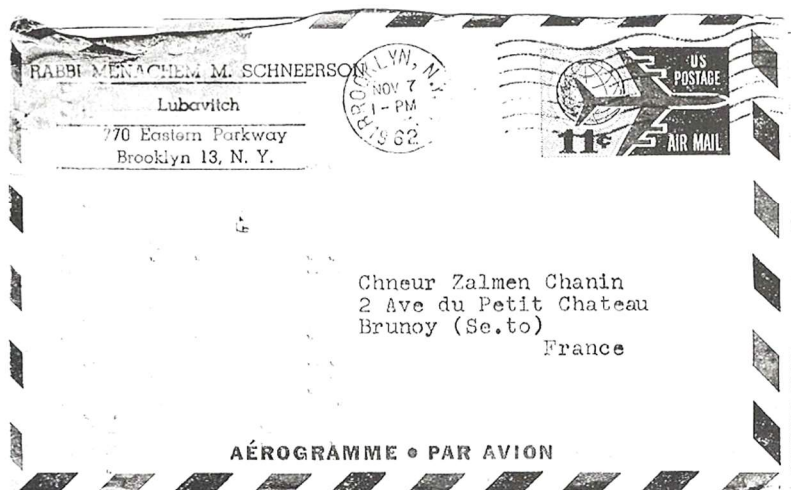
בודאי ינהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון ביום
ההולדת. ויה"ר מהשי"ת שיהי' שנת הצלחה אצלו בלימוד
התורה וקיום המצות בהידור.

בברכה לחלמוד תורה ביראת שמים

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

בודאי שומר הוא השלשת השיעורים השווים לכל נפש
בחומש תהלים ותניא בכל יום, וישמור עליהם מכאן
ולהבא ג"כ.

להחליט ידיים החמישים שי
הבאים מאמריקה הדרומית

בברכת שיעור והתפילה ליוצא
התורה גימלת ש.א.ר. וד.ע.ו.ה
ע. הו.ו.ה. ש.ר. ז.ה. ד.ה.ר.ה.

בברכת שקידה והתמדה בלימוד התורה ביראת שמים ובפעולה על הזולת בכל זה בהצלחה.

בי"ח, כ"ט תמוז ח"א
ברוקלין.

הרה"ג וזה"ח הו"ח אי"א נ"מ
עוסק בצ"צ וכו' מו"ח בנ"מ שי'

שלום וברכה!

הנני מאשר בזה קבלת מכתבך ומי"א תמוז (ב' מכ' טו' תמוז, וי"ט תמוז, שמפני כמה סבות נתקב המענה עליהם עד עתה, ואחרון אחרון חב"ב הנני מתחיל במחשבותי במכ' מי"ט תמוז, ואפי"ע בזה ברכת ליום הבר מצוה של בנם שלום דובעלצ' וט' ה' העבר, שיה"ר שי"ח' הולך וגדול בנר מצוה ותורה אור ומאור שבחורה והוא ז"ל ח"י יראו ב"ח ובשאר ילדיהם שי' רוב נחת וענג, אידישן נחת חסידים נחת, וכידוע פתגם כ"ק מו"ח ארמו"ר, אד"ר או"ב ערשטער בלייבט ניט קיין בעל חוב, ואלו העובדים בתוך הכשר צאלט ז"א דער או"ב ערשטער אין זייערע אייגענע קינדער שיבען מהם רוב נחת בכל הפרטים. על.

ב) בטח כשיה"י חדשה בנוגע לנסיעתו למאראקא, וכן בנוגע לנסיעת הר"ם וזרש"י יודיעני, וחבל על אשר מתקב הדבר כ"כ, כי בכלל איז ניט קיין געזונטע זאך ש"כ הדיוניט והספרדים רואים שמתקב כ"כ ביאח כח"ר לשם.

ג) בנוגע לבקור מרת מרגלית באה"ק ח"ו, חנה כתבו לשם, ובנוגע להפריטים עדיין לא ח"י בכדי שיעשה לתודע מהנעשה בשם.

ד) בטח ח"י מאמר ג"כ בעתונות ע"ד יב' וי"ג תמוז, וכמנהגו מ"ז ישרה לכאן הקטע המתאים.

ה) מכא"ב למאד מה שלאחר כל השו"ט והדו"ר עם ג"כ הדיוניט למרות מה שכת"ר האריך בהכ"א אור בגדול נחיצות הדבר, חנה לעי"ע הסכימו רק על סכום פקוט ביותר, אבל חקותי שבמשך זמן לא יחזוק חנה יעלה בידו לתזור עוה"פ על השו"ט ולהגדיל את הסכום בעד זמן העבר וכ"ש וק"ו בנוגע להעבודה בזמן החזק והתפתחותה בעתיד, ובטח גם הם מבינים אשר החסלם על הסכום הפקוט ח"י זה בדרך הכרח, אבל לא שמורה לרעם, וזוהי הוא ג"כ גז"ש וק"ו בנוגע להת"ק וכו'.

ו) מה שכתב ע"ד עבודה במרקה השפאנית, חנה משול שלא לקחת את לא את ה"ל"א ולא את הר"ם ליפסקאר, כיון שבעיקר העבודה היא במרקה הצרפתית, אבל חקותי שבי"א אנ"ש הנמצאים במדינתו ימצאו גם אלו המתאימים לעבודה במרקה השפאנית, ואף אם לא יח"י מעידת שבעי"ת, הרי שמענו מפי כ"ק מו"ח ארמו"ר, אז אונזערע זבורית איז בעמק ח"י זייערע עידיה.

ז) בנוגע לחשובי"ם, עדיין לא קבלתי ידיעה מהם, ובטח יבוא וכו' וכת"ר מצדו בטח ישחל שי"ח' בנ"ח חתא ובלא מחלוקת.

בברכת א"א אברהם
ו"ח א"ח אברהם

בברכת מזל טוב להבר מצוה של בנו שיח' והצלחה בעבודתו הקדושה.

בית, א"ל מנחם מענדל שי' חאנין.
ברוקלין.

האברהם מר בצלאל עמנואל שי'

שלום וברכה
עיי' אביו הרח"ט מהו"ר אלי' הכהן שי' גודעת'
אשר ימים אלו נמלאו לו כייב שנה לאריכות ימים ושנים טובות
ויהי רצון שהלך ילך וגדול בתורה ובעבודה ובנשיאות חן בעיני
אלקים ואדם ובקרוב יסדר באופן תמתיים לפניו בגשמי ו
וברוחניות.

נשען על המסופר בדיו"ל אשר אחרון הכהן הי' אזהב
אח הבריות ומקרבן לחורה, ופי' עיי' בחניא פליג, דיוק לשון הבריות
שבזה נכללו גיב אלו הרוחקים מתורת ה' ועבודתו ולכן נקראים
בשם בריות בעלמא, חנה בודאי מנצל את כחו בזמן היותו במתנו בתור
מדריך, לקרב את לבן של כל אלו הנמצאים תחת השפעתו, לחורה ומצות
ויראת שמים, ויחיד שיחיה בהצלחה.

ומסג"פ חר"ד = שיחה קצרה = מה שאמרתי להחלמידי' שי'
הנוסעים לערי השדה לעזור שם עיד חיו"ק החורה, והמצוה, אשר גם
ממ אלו שייכים דברים אלו, ואין לה דבר העומד הדיון.

בברכה הצלחה בעבודתו

דא"י י"א שיעורי
החכה על דבריה דא"י
הע

א'רחצ

ב"ה, כ"א כסלו, תשי"ב
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"מ עוסק בצ"צ וכו' מהור"י שי

שלום וברכה!

במענה על המברק שלו – ובטח יכתוב יותר פרטים ע"ד ההתועדות
דחג הגאולה – עיין חוברת יט"כ ע' ד הע' ג –

שלחתי היום מברק להרב ראשי, וזה לשונה:

„לבר מצות בנו, יהי רצון שיגדלוהו לתורה – יעקב יושב אהלי
שם ועבר, ולחופה – יצחק הנעקד בהר המורי, בית המקדש,
ולמעשים טובים – אברהם גומל חסדים, – שלשת השריגים
שבגפן ישראל. בברכת מזל-טוב“. החתימה.

ובתור הערה ומראה מקום:

לתורה – יעקב יושב אהלי שם ועבר, היינו לימוד התורה, וכמבואר
באור התורה להצ"צ, פ' תולדות ד"ה יושב אהלים: שם – תורה שבכתב,
שמותיו של הקב"ה; עבר – תורה שבעל פה, עפמשי"נ והוא עבר לפניהם,
המשכה וגילוי התורה שזהו על ידי תורה שבעל פה.

ולחופה – יצחק כו' בביהמ"ק, על פי מרז"ל במדרש שה"ש זוטא
בסופו (עיג"כ זהר ח"ג ד, ב. במשנה סוף תענית): ביום חתונתו כשירדה
שכינה לביהמ"ק, שזהו חופת הקב"ה וישראל יחד. ולכן מבואר כ"כ
בפרטיות ענין נשואי יצחק דוקא, משא"כ אברהם ויעקב.

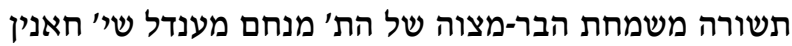
ולמעשים טובים – אברהם גומל חסדים, וכמו שנאמר אשר יצוה
את בניו ואת ביתו אחריו גוי לעשות צדקה גוי, שזהו עיקר המצות
מעשיות ועולה על כלנה וכו' (תניא פל"ז).

שלשת השריגים שבגפן ישראל – ע"פ מרז"ל חולין צ"ב, ע"א.

ויש להעיר ממכתבי אשר כתבתי להרב ראשי בקשר עם נסיעת
הרה"ח וו"ח אי"א נו"מ עוסק בצ"צ בעל מדות וכו' מוה"ר יוסף שי
חלוי וויינברג שד"ר (י"ב כסלו) שגם שם מדובר מענין בר מצוה.

א'רחצ

מוהר"י: אלאי. אגרת נוספת אליו – לעיל א'רפח.
להרב ראשי: מוהרלוי"צ רבינוביץ, דלעיל – אגרת א'רפט אליו.
לחורה – יעקב: ראה גם לקמן אגרת א"שי.

בגלגל כח יפה וחת ימה טובה

ב"ח, כ"ג שבט חשי"ח
ברוקלין, נ.י.

הורחא אינא נרנב כר
מנהיר משה שי

נעם, לי לקבל שכתבו מעטרה בתסוד עם המסורף אליה החוברת
יהודה ועוד לקרוא לקומיס מהוך כחבי יד, ובהם היה על המורה זו וכיוון
שהדמיסה במסר עם הכנס בנו יהודה ארי' ליב שי' לגיל המסות, הרי יהיה
שכן יג' למסות יהיה לבן שי' לגמור זכר כמסך המסעה, וירדה מסבי
רוב כח אפילו שהוא כח יהודי חסידותי.

[illegible]

[לשלוח בדואר אויר אבל כדין BOOKS]

מזכירות

ב"ה.ו' תמוז תשס"ז
ברוקלין

הו"ה אי"א נו"נ כו'
מו"ה דוד שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מער"ה תמוז, בו שואל מה לעשות
בהחמס דולר. - שאינם נצרכים לו.

מסובו למסור אותם להשיבה תורת אמת אשר בירושלים
עיה"ק תבנה ותכונן במהרה בימינו ע"י משיח צדקנו.

בכבוד וברכה
המזכיר ויצמן
ד"ר יצחק יצחקי ק"ל שעיר ק"ל
על הציון ה' ואזן ה' ק"ל שעיר ק"ל
הק' תשס"ז. והש"ת ק"ל שעיר ק"ל

בעת רצון יזכירו את בנו שמעון שי' על הציון הק'. ומובן שעתה צ"ל בנו זהיר ביותר במצות
תפילין ויבדקו התפלין שלו, כי יש בהן חשש. והשי"ת יצליחו לבש"ט.

ב"ה. י"ד חשוון תשס"ז
ברוקלין

הו"ה אי"א נו"נ וכו'
מו"ה יקותיאל דוב שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו מיום הולדת שלו;

~~אשר באי נהג סמנהג אנ"ש בגני הולדת בזמן~~
~~האחרון בנתינת צדקה לפני תפלת שחרית ומנחה (או ביום~~
~~שלפניו - כשחל יום ההולדת בש"ק או ביום טוב) לימוד שיעור~~
~~נוסף הן בתורת הנגלה והן בתורת החסידות, עלי' לתורה~~
~~ביום ההולדת או בשבת שלפניו. ולימוד שלשת השיעורים~~
~~הקבועים ליום זה - בחומש תהלים ותניא - ביום ההולדת.~~

ק"ל
ק"ל

~~אשר יה"ר מהשי"ת שההי' שנת הצלחה אצלו~~
~~בלימוד התורה וקיום מצוות בהידור ובעבודת התפלה ובהשג~~
~~תורה בגשמיות וברוחניות, ויוסף קצרה וציון איתן~~
ק"ל ק"ל ק"ל
המחנה. ק"ל ק"ל
בברכה

ב"ה, כ"א אלול תשט"ז
ברוקלין

הור"ח אי"א בוי"ב כו'
מו"ה יעקב אליעזר שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו מיום הולדת שלו:

- ובדאי נהג כמנהג אנ"ש בזמן האחרון בנתינת צדקה
ביום ההולדת לפני תפילת שחרית ומנוחה - (או ביום שלפניו
כשחל יום ההולדת בש"ק או ביום טוב) -- לימוד שיעור נוסף
הן בתורה הנגלה והן בתורת החסידות, עלי' לתורה ביום ההולדת
או בשבת שלפניו, ולימוד שלטון השיעורים הקבועים ליום זה -
בחומש תהלים ותנ"א - ביום ההולדת.

יה"ר מהשי"ת שיהי' שנת הצלחה אצלו הן בגטמות והן
ברוחניות ויוסיף בלימוד התורה ובקייטת מצותי' מחוץ הרחבה.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה
ולברכה, הנני מצה להביע ברכתי לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה
וחתימה טובה לשנה טובה ומחוקה בגטמות וברוחניות.

והנני מצה להביע ברכתי לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה
וחתימה טובה לשנה טובה ומחוקה בגטמות וברוחניות.

ת"ח על במש"כ בעניני אהל"י וב"ב, ובדאי מטכסים כולם יחד עצה לחזק ולהרבות כהנ"ל באופן
המתאים וכי טוב והשי"ת יצליח בהפלה.

ובברכת הצלחה בצורכי ציבור

מזכירות

ב"ה. אדר"ה כסלו תשי"ז
ברוקלין

הור"ח אי"א בוי"ב כו'
מו"ה יעקב אשר שי'

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבו מיום ה' תולדות, אשר נבדקו התפילין
והמזוזות ונמצאו כשרים, ולפלא קצת, ואם הכוונה שהכל הי' כשר/פלא
הוא, ואפשר לא נבדקו ככל הצורך.

הכתב דהפרישות
ועל הכתב דהפרישות
ועל הכתב דהפרישות

בכבוד וברכה

המזכיר

ואם הכוונה שבכל יח' כשר הכתב דהפרישות וגם הבתים וגם קביעות ומקום המזוזות פלא הוא,

ב"ה, כ' שבט תשי"ז
ברוקלין, נ.י.

הו"ה אי"א נז"נ וכו'
מו"ה יעקב מאיר שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולד להם בן למזל
טוב והבניסותן לבריתו של אברהם אבינו ונקרא שמו בישראל
נהן דוד שליט"א,

הנה יו"ר מהשי"ח שמשם שהבניסותו לברית בן
יכניסותו לחורה ולחופה ולמעשים טובים ויגדלו יחד עם
זו תי' מחוך הרחבה.

בברכה מול טוב
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ד"ר אורי' ע' היינצו
היפו'ק דמו"ר רבי' י'
ותי'א זצ"ל ק"א

מוזכיר
ד"ר אורי' ע' היינצו - אה"ל (אורי' ע' היינצו ח"ה, ח"ה, ח"ה)
ד"ר אורי' ע' היינצו - אה"ל (אורי' ע' היינצו ח"ה, ח"ה, ח"ה)
וכאן (אורי' ע' היינצו ח"ה, ח"ה, ח"ה) וכו' (אורי' ע' היינצו ח"ה, ח"ה, ח"ה)
ב"ה, כ' שבט תשי"ז, ברוקלין, נ.י.

בטח שומר ג' השיעורים הידועים בחומש תהלים ותניא ועכ"פ ישמרם מכאן ולהבא.

במש"כ ע"ד הסדר בלימוד התניא - מהנכון ללמוד ח"ג אח"כ ח"ב, ח"א, ח"ד. וכמו בלימוד כל
חלקי תורה"ק - בפעמים הראשונות אין מתעכבים על פרטיות הענינים, קושיות ממק"א וכיר"ב.
וכמרז"ל למיגרס והדר ליסבר.

ב"ה, ה' תמוז תשי"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נז"נ עוסק בצ"צ וכו'
מו"ה מרדכי דוב שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו מיום הולדת שלו:

בזדאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון בנהינת צדקה ביום
ההולדת לפני תפלת שחרית ומחנה או ביום שלפניו "כשתל יום ההולדת בש"ק
או ביום טוב" לימוד שיעור נוסף הן בחזרה הנגלה והן בחזרה החסידות
על"י לחורה ביום ההולדת או בשבת שלפניו ולימוד שלשת השיעורים הקבועים
ליום זה בחומש תהלים ותניא ביום ההולדת.

ויה"ר מהשי"ח שתהי' שנת הצלחה אצלו תנייבגשמיות ותן
ברוחניות ויזסיף בלימוד התורה וזקיום מצוה"י מחוך הרחבה.

ד"ר אורי' ע' היינצו
ד"ר אורי' ע' היינצו
בברכה
ד"ר אורי' ע' היינצו - אה"ל (אורי' ע' היינצו ח"ה, ח"ה, ח"ה)
וכאן (אורי' ע' היינצו ח"ה, ח"ה, ח"ה) וכו' (אורי' ע' היינצו ח"ה, ח"ה, ח"ה)
ב"ה, כ' שבט תשי"ז, ברוקלין, נ.י.

בטח משתדל ככל התלוי בו בהנוגע למר חיים קלאר וב"ב שי' - להמשיכם [אררינציען] יותר
בחסידות ועניני'. וחזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם. ועד מאה פעמים - הוא פס"ד גם בנגלה
דתורה.

ב"ה, י"א תמוז תשי"ז
ברוקלין

לכבוד הרב הגאון הו"ח אי"א נו"נ
חו"ב סועו"ה עוסק בצ"צ וכו' מוה"ר
חיים שליט"א

רב ראשי

שלום וברכה!

כ"ק אדמו"ר שליט"א הואיל להבריק חיוס לכהדר"ג ומועתק בזה הנוסח:

"בואו לשלום תודה בעד פרישת השלום והשתדלותו שהתועדות
"לגימה המקרבת ללשכת הגזית). שמיחה (בדוחי' שהם בני עלמא
"דאחי). ביום הגאולה (זכות ליום זכאי). ההתועדות תוסיף
"חיים עד שבכל דרכיך דעה ואפילו מנחת דלי דלות דסנחה
"העובר עבירה) חברר כבכריתות כד, א' דונקתה וחלד בריוח זכר
"גאולה העתידה"

בכבוד ובברכה מנחם שניאורסאהן

אחרי שילוח המברק הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א להוסיף איזה הערות
ומראי מקומות ובאות בשולי הגליון.

בכבוד ובברכה חג הגאולה

1. סנהדרין קד, א.
2. תענית פג, א. בל תענית פג, א. מזכיר
3. תענית כב, א. רכות א, ד. ודן לאן ס. יואל עא, א.
4. נדרים א, א. רכות א, ד. ודן לאן ס. יואל עא, א.
5. נדרים א, א. רכות א, ד. ודן לאן ס. יואל עא, א.
6. נדרים א, א. רכות א, ד. ודן לאן ס. יואל עא, א.
7. נדרים א, א. רכות א, ד. ודן לאן ס. יואל עא, א.

1 (סנהדרין קד, א.)

2 (תענית כב, א.)

3 (תענית כט, א.)

4 (ברכות לב, ב. ובר"ן גאון שם. יומא עא, א.)

5 (רפ"ה שמונה פרקים להרמב"ם.)

6 (נדרים מג, א.)

7 (סוטה ג, א.)

בי"ה, ג' מ"ח תשי"ח
ברוקלין

הרה"ג ו"ח אי"א נז"נ רב
פעקים מו"ה חלל שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מז"ך השרי, ויחי רצון אשר הש"ת
ברחמין המרובים יברך שנה זו אשר יקוימו כל הברכות אשר ברכו בני
ישראל איש לרעהו במילואן מנפש ועד גשר.

במ"ש הטעמים אשר משך ידו מהנעה זו, ואשר הענין השני
מוזנח וכו', כמדומה כבר כתבתי פעמים במכתבי אשר ידוע פסק פוח"ק
שאפילו במקום אונס גמור, הרי כמאן דעביד לא אמרינן, ומה יועילו
כל הטעמים והנמוקים שהרי צ"ל העביר בקו"ל, ובפסק ששכל האדם אפילו
של צדיק גמור שאינו שייך לכל פני, חשוד הוא שנכנע לרצון, שלבן שוחדו
דאחבה עצמו-ימלך דברי צדקים אפילו, והרי ידועה הבחינה (הועתק בהיום
יום כ"ג סיון) שבאט ההתבוננות מונעת מפעולה טובה (ופעולה בנדרון דיריץ
ה"ז טוב האמיתי, טוב לשמים ומוב לבריות כי לשבח יצרה) לא מהמזב האמיתי
ב"ה.

במ"ש אודות יום ההולדת, הנה לע"ע רק במקום אחד, מצאתי
עדיין, זהו בירושלם, אשר ביום ההולדת מזל האדם גובר, אבל מובן הוא
ג"כ מפירוש האריז"ל עה"כ זח"מ האלה נזכרים ונעשים, שבכל יום
לחקופת השנה, חוזרים הענינים לקדמותם, וידועה הראי' על זה מדין המשנה
(גיטין סוף פרק ג') דהיינן הנמצא בחביות נששנה לחקופת השנה מיום הולדת
הענבים, ובר"א הרי ידוע דמעשה רב וחזק ~~א~~ אפילו יותר מסברא דר"א גם
יותר מקרא, ונאגו בזה רבותינו נשיאנו הק' אף כי בצנעא, (ור"א)

ויחי רצון שתהיי' שנת הצלחה אצלו בענינים הכלליים ובעניניו
הפרטים ובענין המיוחד והעיקרי המשרה שלוח ושלימות וכמארז"ל בזה
לשירוך טוב בגשמיית וברוחניות גם יחד.

בברכה (ור"א)

*ויצוה ב"ה אס"ף
(ח, ט) כ"ג א"א ב"ה.
א"ה ג. ח.
חא"א כ"ה א"א כ"ה.

בי"ה, כ"ו מ"ה תשי"ח
ברוקלין

הו"ה אי"א נ"י מלאכתו מלאכת
שמים מזה' שמאל אלעזר שי'

שלום וברכה!

במענה על שני מכתביו, במ כותב ר"פ מפעולותיו
בענין הכי נעלה דהפצת הפעילות תוצה, נוסף על פעולותיו במכינת
ישיבת תורת אמת,

ויהי רצון שעוד יוסיף בקדש בכל זה וכלשון הידוע
מעלין בקדש, וכיון שגם בזה תילוקי דרגות ישנם, הנה יהי זה במדה
הכי גדולה, וכידוע דרשתי תז"ל ורז"ל לא רק מעשה אלא שהמעשה תהי'
כדבעי' לפעול, והדרישה עצמה מוכיחה שניתנה היכולת למלאותה ואין
הדבר תלוי אלא ברצון.

והרי מתקרבים אנו לחדש כסלו הוא חדש הגאולה וגאולת
כל אלה אשר זכו לטעום מתורת החסידות ועניני', וכידוע פתגם רבותנא
נשיאנו הק' אשר י"ט כסלו הוא ראש השנה בלימוד החסידות ודרכי
החסידות, וראש הרי ביאר רבנו הזקן ובנו אדמו"ר האמצעי דיוק הלי'
ראש ולא תהלה, שהרי הראש כולל תיות כל אברי הגוף כן ר"ה כולל
בתוכו כל ימי השנה, והימים שקודם לו הם ימי הכנה שבזה תלויים
ההמשכות, וכעודעת רז"ל שאפילו פתיחה כחודשה של מתם פותחת פתחו
של אולם, של אולם דוקא, שנוסף על גדלו הנה תמיד הוא פתוח, כי אין
לו דלתות לסתימה.

בברכה לבשו"ט (ה) שבת, ה' א"ה
דאמ"ר (ה) חסידות (ה) א"ה (ה) א"ה (ה) א"ה
דאמ"ר (ה) חסידות (ה) א"ה (ה) א"ה (ה) א"ה
דאמ"ר (ה) חסידות (ה) א"ה (ה) א"ה (ה) א"ה
דאמ"ר (ה) חסידות (ה) א"ה (ה) א"ה (ה) א"ה

במה שכתב על דבר המנהג להפסיק החתן וכי"ב באמירת הד"ת ומאמר (ויש לומר שהתחלתו היה
מפני שלא לבייש מי שאין לו). ידוע מענה כ"ק מ"ח אדמו"ר על כגון דא שלאחרי שיאמר המאמר
כולו יתחיל עוה"פ ואז יפסיקו.

במש"כ ע"ד זמן החינוך יעוין הל' ת"ת לאדה"ז (א, ו) שפוסק מט"ז עד כד!

ב"ה, י' אדר השי"ח
ברוקלין, נ.י.

האברך ישראל שמעון שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו,

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון ביום
ההולדת. ויה"ר מהשי"ת שתהי' שנה הצלחה אצלו בלימוד
התורה וקיום המצות בהידור.

בברכה לתלמוד תורה ביראה שמים

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר
דשאלתו עצה והדרכה בעבודת ה' - אין מקום לענינים כאלו במכתב בשעה שכמה מזקני חב"ד
נמצאים בסביבתו. ויפנה אליהם ויעשה כהוראתם. והשתתפותו בת"ת דא"ח ובתפלה דרבים
מחב"ד, וחזרתו דא"ח ברבים - יוסיפו בברכות השי"ת בהמצטרך לו בגו"ר.

ב"ה, כ"ט אדר השי"ח
ברוקלין, נ.י.

האברך יצחק שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו:

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון ביום
ההולדת. ויה"ר מהשי"ת שתהי' שנה הצלחה אצלו בלימוד
התורה וקיום המצות בהידור.

בברכה לתלמוד תורה ביראה שמים
הוספה בלימוד החסידות והליכה בדרכי' -
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

יצחק שי'
כ"ט אדר
ברוקלין
מזכיר

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים, וכמובן, בזה - הוספה בלימוד החסידות והליכה בדרכי'.

בעת רצון יזכירו עליו בציון הק', כל אלה שכותב אודותם, מתאים לתוכן כתבו.

חלוזון ותכלת: סקירת הדיון בנושא זה — ראה "כפר חב"ד" גליון 400 (ער"ה תש"נ) ע' 29. מכתבו: אג"ק שלו ח"א אגרת קנח.

ב"ה, י"ד' מנ"א תשי"ח
ברוקלין

הרה"ח אי"א נר"נ עוסק בצ"צ
מוה' שלמה זלמן שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלה שני מכתביו עם המצורף אליהם.

ויהי רצון שכיון שיצאנו מן המצרים בזמן ונמצאים בערב
ט"ו באב, שאז הוא יציאה מכל הספיקות בזה כסיפור רז"ל סוף תענית,
הנה תהי' זה התחלה טובה ליציאה מכין המצרים בכל המוכנים הן בגשם
והן ברוח,

אלא שכיון שיציאה האמורה הלוי' בהשי"ת עצם הטוב (משא"כ
כין המצרים אשר מפי עליון לא חצא הראות) הרי תשועת ה' כהרף עין,
ובסגנון הידוע בשעתא חדא וברגעא חדא, ובעצם היום הזה אפשרית הגאולה
האמיתית והשלימה של היחיד והכלל,

ואת"ל הרי גאולה הכלל הלוי' בגאולה היחיד ובפעולותיו בזה
כמה שבדור, וכמובן מהמבואר בכ"מ ופס"ד הוא גם בתורתנו תורת חיים
ותורת אמת, ובלשון הרמב"ם, צריך כל אדם שיראה כל העולם חצי וזכאי וחצי
חייב, עשה מצוה אחת הרי הכריע כל העולם כולו לכף זכות וגרם תשועה
והצלה (הלכות השוכה פרק ג' הלכה ד' בקיצור לשון בהנוגע על לעניננו)

בברכה לבשו"ס
חידד צוה - דהשדה ז' זרע. ויהי צלם על ה' חיה.

מסיבה נתעכב השילוח. ומטובו למסור מ' המוסג"ב להבר מצוה - בהסברה כפי ערכו.
ות"ח מראש על הטרחא.

ב"ה, כ"ט תשרי תשכ"ד
ברוקלין

האברך אבינועם שי'
שלום וברכה!
במענה על הודעתו ע"ד הכנסו לגיל מצוה.

הנה יה"ר מהשי"ת אשר מבן שלש עשרה
למצוה יגדל לבן חמש עשרה וכו' בספן המשנה (אבות
פרק ה') ויזמיף התמדה ושקידה בלימודו בתורה בתורה
הנגלה וכן בתורה התפידות ויהדר בקיום המצוות.
והשי"ת יצליחו להיות תמיד ירא שמים ולסדר.

בברכה זצ"ל ה'הוא

במענה לשאלתו - מהנכון אשר מכאן ולהבא תשמור על השיעורים חת"ת הידועים, אף כי בלי
נדר, כמובן.

האברך ששע' ש"ה

במענה על הודעתו אודות יום הולדת

שלו. בודאי ינהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדת. ויהי מהשי"ת שתי"ב שנת הצלתה אצלו
בלימוד התורה וקיום המצות בהידור.

בברכה לתלמוד תורה בראת שמים

בפס. ב"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

במענה לשאלותיו: מהעצות למח"ז – היסח הדעת
(לא מלחמה ושק"ט בהן – שזוהו ההיפך דהיסח). (תפלין דר"ת).

מרת אסתר ת"ס

בגד ה: שלום:

במענה למכתבה בו כותבת אודות יום הולדת

שלה,

תורתנו הק' תורת חיים להעלות בקדש,
ובוראי מוסיפה בעניני יתדות ומצות כצ"ח.

ונוסף על העיקר מיללי הציתתי"ה דרי זה גם
הצנור והכלי לקבלת ברכות השי"ת בהמצמדך.

על' לשו"ב שנת הצלתה בגשמי"ת וברוח"ת. ותשרי כ"ב
בכל תאמר.

בנוגע איפו תהי' בזה"פ – תתייעץ עם הנהלת הסמינר.

כ"ה סיון, תשנ"ב
ב"ה, יט' אלול תש"ל
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הור"ח אי"א נר"נ וכו'
מרה"י שמואל שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אוזרת יום הולדה שלו,

ברדאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדת. ויה"נ מהשי"ת שחיי שנה האלחז
אצלו הן בגשמיות והן ברוחניות וישי"ת בלימוד
החוריה וקיום מצותי' מנוח הירחבה.

בברכה כוה"ט

ב' הספרים נתקבלו ות"ח ת"ח. וכן מפת הלח"מ. וע"פ שו"ע חו"מ סו"ס רמט - מצו"ב תמורתה.

ב"ה, כ"ב שבט תשי"ה
ברוקלין

האברך מאיר שי'

שלום וברכה!

במענה למכתבו מועשיק פ"נ.

ובעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם
על הציון הק' של כ"ק מו"ה אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"י"ק
וגם הוא עצמו בכלל כמובן.

ומובן וגם פשוט שעליו להוסיף בלימוד התורה
בהתמדה ושקידה ובקיום המצות בהידור והריקנות-גדול הענין
בזה מצד הרי"ג זה מוסיף במילוי משאלות חבב בכלל ובקשותיו
האמורות במכתבו בפרט, ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

נ.ב. במה יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא
הידועים ועכ"פ ישמור עליהם מכאן ולהבא
זאצ"ס אשכנזי-דער אגודת ישראל פ"א אורז וע"פ אדמו"ר
ענין-אין ופירש.

במענה לשאלתו - בעת אמירת אשמנו כו' מותר וגם מחוייב לענות אמן. וכי"ב.

ב"ה, כ"ה ניסן תשי"ח
ברוקלין

מר שלמה שי'

שלום וברכה!

מאשרים בזה קבלת מכתבו, שנחארך דרך הילוכו
יותר על הרגיל, וזכבקותו יזכירוהו על הציון הק' של כ"ק
מו"ת אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"ם זי"ע להמצטרך לו מתאים לתובן
כתבו.

ובמ"ש שלפעמים קולו אינו צלול כל כך, ידועהזראת
תורתנו תורת חיים, שהיא הנותנת כח לרופא. לרפאות, שמזה מובן
שצריך לשאול דעת רופא במקצוע ולמלאות הזראתו, וכשעושים בדרך
הטבע מתקיימת ברכת השי"ת והצלחתו. עי"ש במפרי, י"ל/ו"ל/ו"ל
אלא שמהנכון לבדוק את התפילין שלו וכן את המזוזות בדירתו
שתהיה כולן כשרות כד"ן, וכן אשר בכל יום חול קודם תפלת הבקר
יפריש איזה פרוטת לצדקה.

בברכה לבשו"ם

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

מאז און
ב"ה אדמו"ר
- צדק. פ. ו. א.

ב"ה, כ"ה אייר תשי"ח
ברוקלין

הנהלת ישיבת אחי תמימים ליובאטיטש
אשר בראשון לציון.
ה' עליהם יהיו.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבם מטי"ז אייר עם
שני הפ"ב המצורפים אליו.

ויהי רצון שעכ"פ מכאן ולהבא יבשרו טוב תמידים
בפדרם באופן מסודר, וחפץ ה' בידם יצליח לפקק המוסד מתאים
לרצון וכוונת רבותנו נשיאנו, שהרי דברי צדיקים קיימים לעד,
ודבריהם הרי הם גם נתינת כח כמובן וגם פשוט.

ולקראת חג השבועות הבק"ל, הנני בזה להודיע
בברכה כ"ק מו"ת אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"ם זי"ע, לקבלת התורה
בשמתה ובפנימיות.

בברכה לבשו"ם
ד"ר א"ר אהרן כהנא ע"ה - אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"ם זי"ע, לקבלת התורה
בשמתה ובפנימיות. - ויאלץ ה"ו א"ה, שיעבד ה'

בטח אף שאין כותבים עד"ז - לומדים כל התלמידים שי' - אם בכתות או בפ"ע -
פרשת השבוע והלכות הצריכות.

- והלואי היו כל אנ"ש, בתוככי כלל ישראל, עושים זה.

בברכה לבשוט"ט ולהצל[חה]

ב"ה, כ"ה תמוז תשס"ז
ברוקלין, נ.י.

האברך מיכאל שי'

שלום וברכה!

הפ"נ שלו נחשב, ויקרא בעה רצון על
ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקלחת"ה נבג"מ זי"ע.

בטח יודע משלשת השיעורים השונים לכל
נפש מחקנה כ"ק מו"ח אדמו"ר, בתומש ההלים וחניא,
ושומר אותם, ועכ"פ ישמור אותם מכאן ולהבא. ובטח
תועל בהפצת המעיינות חוצה.

בברכה

מזכיר

דפוס 11/11
המברכה - הוא ה.י.
סוף סוף סוף סוף
סוף סוף סוף סוף

במש"כ בשינוי מקום לימודו - הוא היפך פסק השו"ע יו"ד סר"מ סוף סעיף כה.

ב"ה, כו' ניסן תשס"ז
ברוקלין

האברך יהושע שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו - שנתקבל באיחור זמן - הנה כבקשתו
יושלח לך ספר התניא, ובדאי ינהג בו טוב עין באופן שילמוד בו
לא רק יחיד לא כמה יחידים ומה טוב גם שיעור ברבים, ומהנכון
היי' שיבוא בקשר מכתבים עם חברי צעירי אגודת תב"ד שבאה"ק
היו ומזמן לזמן יפגש אתם אשר בשיחה פנים אל פנים קל יותר לפשט
כמה ספיקות ולקבל עידוד וחיון. בהמצאתך ללימוד תוה"ק ביראת
שמים וקיום המצות בהידור, והשי"ת יצליח, בכל הנ"ל.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שלימ"א

מזכיר

Q. 18] 923 ✓ ←

שלום וברכה!

זנה יח"ר מהשי"ת שיחי' בשעה טובה
ומוצלחת משנה מקום משנה מזל לטובת ולברכה
בגשמים וברוחניות.

בברכת ה' צלחה בעדוהך
אתה דרומה והנהגתה ה' צלחה

אף ד' ההתעוררות נחשט פאר זיך
אפאל קעגן מיר, וואס וועט ער
הערב יוציא, און זיין העכסטע,
צו שטעלן דעם הארץ, און אפאל.

מכ' ע"ד ההתועדויות בחדש תשרי וכסלו בעתו נתקבל, ות"ח. ובטח גם להבא יודיע, אבל בפרטיות הדרושה, עדכ"ז. וכן ע"ד המקוה, וכי"ב.

הוֹרֵי אֵינִי בֹרֵךְ מְלַאכְתּוֹ מְלַאכְתּוֹ
שְׂמִי הִרְהִיחַ מִן הַצֵּבִי הִירְשֵׁי

שֶׁלָּם וּבְרָכָה!

שלום וברכה! ז"ע נתקבל מכתבו מא' מיה וזה ל על השבת מצב בריאות אשתו ונבטח ישר שוב בקרוב גם בהנוגע לעצמו ולבנם שי

לפלא שאינו מזכיר דבר איך ניצל ימי חדש תשרי שהוא חדש הכללי דכל השנה ובאתעדלי"ע מושב בכל טוב אלא שעלה האדם להמשיכו למטה מעשרה שפחים אורות בכלים ואח"כ להמשיך זה על כל השנה, ובודאי ימלא בתודמנות חבאה.

כן לפלא שמקצר כ"כ אודות קבלת רב חדש בבזל ומסתפק בהודעה לבד, והרי משרת מר דאתא חשוב ביותר וביטורי וכו'.

מוסג'יפ העתק מכתבי כללי לר"ה שכל השנה זמנו הוא, ובטח יבצל תוכנו באופן והשי"ת יצליחו.

בברכה (גרי)

[illegible]

בברכה לבשו"ט

מש"כ ע"ד הנער שרוצה להתפלל במקום של יר"ש יתרה וכו' ואין אביו מסכים ע"ז – כבר דינו מפורש בס' חמודי דניאל (הובא בפתחי תשובה בשו"ע י"ד סו"ס רמ) שאין צריך לשמוע להאב. אלא דפשיטא שצריך לעשות זה בכבוד ובדרכי שלום.

בטח זהיר בקידוש לבנה – סגולה לשנים

מצב כפר

הת' משה שי' יזכירוהו על הציון הק'.

הח"ת א"י נ"ו נ"ו וכו' ⁶
מזה ⁶ מרדכי צבי שי ⁶

שלום וברכה!

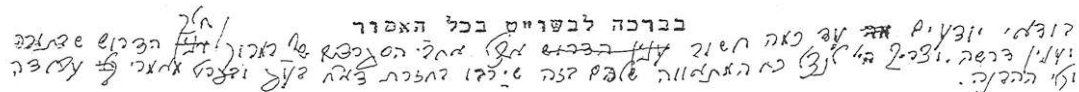
במענה על הודעתו מקשו"ה של בתו מרת אסתר
ש"נדייל תתי' עם ב"ג ש"י בשעה טובה ומוצלחת,

הנה אכפול ברכותי שיה"ר מהש"ח שיהיו בשעה טובה ומוצלחת ולבנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם מוגרים במאור שבתורה וזוהי תורה המסידות, והוא וזוג ה"י ירח מהם ומכל יו"ה רוב נחת המסידות.

בברכת מזל טוב

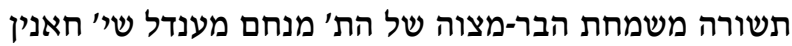
בברכה מלל טוב
דאט 290 (1310-1311) י. א. (דאט 290) (דאט 290) (דאט 290)
ה. ז. (דאט 290) (דאט 290) (דאט 290) (דאט 290)
ה. ז. (דאט 290) (דאט 290) (דאט 290) (דאט 290)
ה. ז. (דאט 290) (דאט 290) (דאט 290) (דאט 290)

במש"כ סדר לימודו – לדעתי יש לקבוע שיעור לימוד בהלכות הצריכות ובפרט החיי היום יומים הלכות פסוקות בלי אריכות בכדי לדעת המעשה אשר יעשון. וכמו בקצש"ע דרך חיים וכי"ב. כן לפלא שאינו מזכיר ע"ד שמרו, בל"נ ג' השיעורים בחומש תהלים ותניא הידועים.

בודאי יודעים עד כמה חשוב אצל אחב"י הספרדים שי' במרוק חלק הדרוש שבתורה וענין דרשה. וצריך הי' לנצל כח המתאווה שלהם בזה שירבו בחזרת דא"ח בע"פ ובפרט מאמרי עבודה וקלי ההבנה.

בדואי יודע להם פתגם רבותינו נשיאינו – ווי מען שטעלט זיך אוועק אזוי גייט עס, ובמילא יקנו מגרש מתאים לבנין בהרחבה וכן הבנין עצמו יה' באופן כזה. ודייק הכתוב הרחב פֿיך ואמלאהו.

**בברכה שיצליח בשיעוריו בלימוד תורת הדא"ח ברבים,
ויירבה בהם הן בכמות והן באיכות מתוך הרחבת הדעת אמתית.**

[illegible]

בודאי גם ליולדת שתליט"א שלום. ויוכל להסבירה אשר עבוה"ק בהפצת בדא"ח מסגולותי' הולדת בנים וכמובן מאגה"ק של אדה"ז הנדפסת בס' מאה שערים (ח"ב לב,א), גנזי נסתרות (ח"ג סא) ועוד.

מִן הַיָּם יִתְאֶסֶף

הרחבה בגשמיים וברוחניים.

מכר'ול מו"ק (מ.א.) רחמי לוי ט' וז' תשרי ה'תשנ"ב
בברכה מזל טוב מזל טוב מזל טוב

מנחם שני • אורסאן

[illegible]

מנחם שניאורסאהן

ב"ה, כ' אדר"ר החש"א
ברוקלין

הרת"ג וו"ח א"י חז"ב סועו"ח סדרן
ומלטון, בעל מידות חרומיות, דורש
מזה לעמו וכו' וכו'
מוהרר"א ש"י הלוי
רב ראשי

שלום וברכה:

הגיעוני שמועות ממקורות שונים אדות אפשריות בחירות
בארזה"ס ת"ו.

בשים לב להמצב בארץ"ק בכלל, ובפרט לתוצאות חתירות
העיריות שנתקיימו זה לא כבר, וע"פ הידיעות שקבלתי מאז על דבר
הנעשה בארץ"ק ח"ו, שלכאורה אמהות חנה, נראה כי התפלגות
הדעות והיחוד התדיר שם בכלל עדין אינם מאורגנים עד כדי
כך, שבאם התקיימה בחירות חדשות בעתיד הקרוב, ישתפר מצבם בכנסת.
וארובה, וארריבה ח"ו.

במסגרת, לחינותם על אחר, ידוע להם עדכני עוזר בבהירות יותר, וגם הם יבואו לידי החלטה, אשר לחוץ לה ומהשקפה כללית היחידות והחריות (מבלי להתחשב עם מפלגה פרטית שתוכל אולי להרויח עיני) - חשעה אינה מוכשרת כלל לבחירות כלליות.

במחוזי כי השמועות הנ"ל אינן אלא חטובות וענין של
הפקדה, כדי להשיג ע"ז פחרון חרצוי לשאלות החיגור חכשר, אבל
אינם מתכוונים כלל לבחירות בפועל. ובודאי יהי' זה מבלי לומר
בענינים חנו געים לדת.

וּכְפִי יְדִיעוּת, אִפְּשֵׁי מְבוֹרְרוֹת עוֹרִין כֹּל צָרְכִּי, הִנֵּה זוּהִי
ג"כ עֲמִידָה מִטָּא"י, וְלִכֵּן יֵשׁ לְצִמּוֹת כִּי הַבְּחִירוֹת לֹא תִחַקֵּי מִנֵּה.

בדואי למותר להדגיש אשר באם אי אפשר יה' למנוע בחירות,
תרי ההכרחיות בתחלום שתי' חזית דתית מאוחדת.

בהתאם להנ"ל שלחתי לכח"ר מברק, וח"ח מראש אם יודיעני חשקם ופעולתו בנידון זה.

בגלגל

[illegible]

תתקכה

ב"ה, כ' אדר"ר, ה'תשי"א
ברוקלין

הרה"ג וו"ח אי"א חו"ב סועו"ה סדרן ופלפלן, בעל
מדות תרומיות, דורש טוב לעמו וכו' וכו' מוהררי"א
שי' הלוי
רב ראשי

שלום וברכה!

הגיעוני שמועות ממקורות שונים אודות אפשריות בחירות
בארה"ק ת"ו.

בשים לב להמצב בארה"ק בכלל, ובפרט לתוצאות הבחירות
העיריות שנתקיימו זה לא כבר, וע"פ הידיעות שקבלתי מאז על דבר
הנעשה בארה"ק ת"ו, שלכאורה אמיתיות הנה, נראה כי המפלגות
הדתיות והיהדות החרדית שם בכלל עדיין אינם מאורגנים עד כדי
כך, שבאם תתקיימה בחירות חדשות בעתיד הקרוב ישתפר מצב
בכנסת. ואדרבה, ואדרבה, ח"ו.

בטח, להיותם על אתר, ידוע להם עדכ"ז עוד בבחירות יותר, וגם
הם יבואו לידי החלטה, אשר לתועלת ומחשקפת כללות היהדות
החרדית (מבלי התחשב עם מפלגה פרטית שתוכל אולי להרויח
ע"ז) – השעה אינה מוכשרת כלל לבחירות כלליות.

בטחוני כי השמועות הנ"ל אינן אלא תחבולה וענין של הפחדה,
כדי להשיג ע"ז פתרון הרצוי לשאלות החינוך הכשר, אבל אינם
מתכוונים כלל לבחירות בפועל. ובודאי יהי' זה מבלי לוותר
בענינים הנוגעים לדת.

וכפי ידיעות, אף שאי מבוררות עדיין כל צרכן, הנה זוהי ג"כ
עמדת מפא"י, ולכן יש לצפות כי הבחירות לא תתקיימנה.

בודאי למותר להדגיש אשר באם אי אפשר יהי למנוע בחירות,
הרי ההכרחיות בהחלט שתהי' חזית דתית מאוחדת.

בהתאם להנ"ל שלחתי לכת"ר מברק, ות"ח מראש אם יודיעני
השקפתו ופעולתו בנידון זה.

בברכה.

ע"ד הצחות אמרתי, שחזית מאוחדת, נחיצותה או ההיזק שבה,
היא מעין שאלת הכמות והאיכות. ויש ללמוד זה ממדת פורעניות.
ועפמש"כ רבנו הזקן באגרת התשובה פ"ז (צז, ב): הרי בריבוי כו'
מאפילות כמו כו' ויותר. וידועים דברי הר"ן ספב"ת דיומא ופס"ד
רבנו בשולחנו הטהור חאו"ח ששכ"ח סט"ז. וכמה דוגמאות הובאו
בלקח טוב למהר"י ענגיל כלל ט"ו. ומובן שכמה חילוקים בענין.
ואכ"מ.

החקקה

מוהרר"א: הרצוג. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג חשם. לקמן אלא.

בייח, א' סיון חשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נוי"כ זכ"ע
מוה"ר זלמן שמעון שי'

שלום וברכה!
בנועת קבלתי מכ' חמדי'ע-שקבעו זמן חזונית חני כחן חז"י
ליום ה' יו"ד סיון הבע"ל, ומטובו למסור לח ברכתי שח"י: החזונית בשעה
טובה ומוצלחת ויבנו בית בישראל על יסודי התורה וחמצות כפי שנתפארו
בתורה חמסידות וברור ישרים יבורך.

בברכת מזל טוב מזל טוב

נחנתי לקרוא במכתבו שמתעתד הוא לרשום זכרונותיו משנות תר"ט-תרפ"א
שה' אז ברוטמוב, ובמח ירשמה בפרמיות, וכמאמרו של כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקללה"ה נבגים ז"ע, אז מען גיט איבער א ספור דארפמען איבער געבן
מיט דעם גאנצען ארומ, די צייט און ארט און די אומגעבונג, ווי עס ווערט
געבראכט אין די שיחות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, אז זיין פאטער כ"ק אדמו"ר
(מוהרשי"ב) נ"ע, האט אים מרג"ל געווען אין דער שאלה, וואס געדינקסטו, בכדי
אז דורך דעם זאל אים נחלק ווערן אין זכרון די אלע ענינים וואס ער האט
געזעהען אדער געווערט, און בא דער צייט ווען די שכתה איז מער מצוי בעולם,
איז זייער נויטיג אז יעדער ספור בכלל זאל פארשריבן ווערן, און מיט די אלע
פרטים שזעה. אט אזוי ווי זינות הראשונות ולוחות האחרונות ה'ו, בגלל פנים,
(אנא) שלוחות הראשונות פעלו גיב בעולם של אמת"ה שכתה) י"ח מה (ל' אגוס)

א'לד

ב"ה, א' סיון, תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר זלמן שמעון שי'

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכ' המודיע שקבעו זמן חתונת חניכתו תחי' ליום
ה' יו"ד סיון הבע"ל, ומטובו למסור לה ברכתי שתחי' החתונה בשעה
טובה ומוצלחת ויבנו בית בישראל על יסודי התורה והמצוה כפי
שנתבארו בתורת החסידות ובדור ישרים יבורך.

בברכת מזל טוב מזל טוב.

נהניתי לקרוא במכתבו שמתעתד הוא לרשום זכרונותיו משנות
תר"פ-תרפ"ו שהי' אז ברוסטוב, ובטח ירשםם בפרטיות, וכמאמרו של
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אז מען גיט איבער א ספור
דארפמען איבערגעבן מיט דעם גאנצען ארום, די צייט און ארט און די
אומגעבונג, ווי עס ווערט געבראכט אין די שיחות פון כ"ק מו"ח
אדמו"ר, אז זיין פאטער כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, האט אים מרגיל
געווען אין דער שאלה, וואס געדיינקסטו, בכדי אז דורך דעם זאל אים
נחלק ווערן אין זכרון די אלע ענינים וואס ער האט געזעהען אדער
געהערט, און בא דער צייט ווען די שכחה איז מער מצוי בעולם, איז
זייער נויטיג אז יעדער ספור בכלל זאל פארשריבן ווערן, און מיט די
אלע פרטים שבזה. אט אזוי ווי דלוחות הראשונות ולוחות האחרונות
עצמם היו כולם פנים (אלא שלוחות הראשונות פעלו ג"כ בעולם שלא
תהי' שכחה). יעוין ד"ה לך לך תרס"ו. ביוחשמע"צ תרפ"ט. ועוד.

א'לד

מוה"ר זלמן שמעון: דווארסקין. אגרות נוספות אליו — לעיל תשפח, לקמן אקנח.

בי"ה זכ' אייר תשט"ו
ברוקלין

האברך זאב דוב שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו! ספסח שני, בו כותב אשר נכנס לישיבת
תורת אמת. הנה יה"ר שהי' בשעה טובה ומוצלחת וילמנך בהתמדה ושקידה
אמיתית הן בתורת הנגלה והן בתורת החסידות וישפיע גם על חבריו
בכגון דא, ובודאי למותר להאריך אשר לסייעתא דשמיא בזה זוכים ע"י
שישפיע בהסביבה לקרבת לתורה ולמצות בכלל ולחסידות הדרכותי
והנהגותי. בפרט כי מדתו של הקב"ה היא מדה כנגד מדה (אלא שכמה
פעמים ככה)

שני האצ' הנודעים אצלנו
דעת. ודאמא, אנהא ליכנסה דו הוה דע' זולא, שמתעורר הדן דא"ה דעת
הקריאה (ואם לאו) ואולי שגם הוא יתעורר כן - יאמר דכישת, כי (א)
דכאן דא ע"י הימ"ד אהאז' אנהא דהכרזים. (ד) דעצת דא"ה יש גם ענין (כדורט)
הכדורט וכו' שהי' דור או רודו ז' צ' צ' צ' א"י א"י א"י דכדורט (ע"י ח' הע"ה צ').
(אג"א ס"ח ס"ד)

ג'תצד

בי"ה, כי אייר, תשט"ו
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מפסח שני, בו כותב אשר נכנס לישיבת תורת אמת.

הנה יה"ר שיהי' בשעה טובה ומוצלחת, וילמוד בהתמדה ושקידה
אמיתיות הן בתורת הנגלה והן בתורת החסידות, וישפיע גם על חבריו בכגון
דא, ובודאי למותר להאריך, אשר לסייעתא דשמיא בזה זוכים ע"י שישפיע
בהסביבה לקרבת לתורה ולמצות בכלל, ולחסידות הדרכותי והנהגותי
בפרט, כי מדתו של הקב"ה היא מדה כנגד מדה (אלא שכמה פעמים ככה).

שני המכ' הקודמים נתקבלו בעתם. ובשאלתו, שמנהג ביהכנ"ס בו הוא
בעל קורא, שמתעטף הב"ק בטלית בעת הקריאה (ודלא כמנהגינו) ותובעים
שגם הוא יתעטף כנ"ל - ימלא דרישתם, כי א) בכגון דא על היחיד לנהוג
כהרבים. ב) בעטיפת טלית יש גם ענין של כבוד הצבור (מג"א ס"י"ח סק"ב),
וכיון שהציבור או רובו מקפיד ע"ז, אין לזלזל בכבודם (ע"י אי העטיפה).

בברכת הצלחה בכהנ"ל.

בי"ה. ב"ה' ג'סן תשס"ז
ברוקלין

האברך החיט אי"א בו'
שמאל חיים ז"י

שלום וברכה!

לפלא קצת שמכתבו מתחלת אדר והקודמו, לא היו מסנו
כל ידיעות, אף שתקותי חזקה שמוסיף בענייני חסידות הן בלימוד והן
במעשה ובדרישת רז"ל דמעלין בקדש וכן ניצל ימי חג הפסח בכוונן דא
כיון שזמן חירותנו זה התחלה הוא ע"י הנהגה מתאימה לחירות דקרות
על הלוחות, ובודאי יודיע בפרטיות הדרושה במכתבו הבא, וכן גם על
אופן הסדרות אחיו משה מרדכי שליט"א, ויהיה שיהיו בשו"ט בכל
האסור.

בבבבב

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

[illegible]

ד'רסה

ב"ה, כ"ח ניסן, תשט"ז
ברוקלין.

שלום וברכה!

לפלא קצת שממכתבו מתחלת אדר והקודמו, לא היו ממנו כל ידיעות, אף שתקותי חזקה שמוסיף בענייני חסידות הן בלימוד והן במעשה וכדרישת רז"ל דמעלין בקדש וכן ניצל ימי חג הפסח בכגון דא כיון שזמן חירותנו זה התחלה הוא ע"י הנהגה מתאימה לחירות דחרות על הלוחות, ובודאי יודיע בפרטיות הדרושה במכתבו הבא, וכן גם על אופן הסתדרות ... שליט"א, ויהי"ר שיהיו בשו"ט בכל האמור.

בברכה.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

פשיטא אשר השינה צ"ל בלילה (ע"פ גולה וע"פ נסתר. וכנראה גם בטבעו של עולם) ורק במקרים יוצאים מן הכלל שינה קלה ביום (וצ"ע במש"כ בזה בסי' מנהגי החת"ס). — ולענין שבת ראה שו"ע רבנו סרפ"א ובפער"ח שט"ז פ"א וצ"ע.

אופן הלימוד צ"ל מתאים לסדרי הישיבה בה לומדים, ובמסגרת זו עצמה – ע"פ מרז"ל במקום שלבו חפץ.

ב"ה. יצ' סאנז תשט"ז
ברוקלין

ש"ב הו"ה אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מו"ה שמואל מנחם מענדל שי'

שלום וברכה!

מאשרים קבלת המכתב ממך סיון (ח' ח' פה) והקודם לו, ובו המשך פועל צעירי אגנא, ולפלא שאין מזכיר אודות שמתייעצים ומתכננים עבודתם לימי החופש דבתי ספר הבע"ל, והרי בכגון דא כל ההקדם ישובח ובטח יעשו ויעוררו כל השייכים לזה אשר בעוד מועד יעשו את הנ"ל ומובן שכוונתי לא רק לעניני צעירי אגו"ה אלא גם לכללות אנ"ש, וק"ל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

דערתו דתניא (ד.ה. ז"ל) אינך ט'
זאת אגו"ה יתניא ט' - י"ב ש"ס
התניא ההתפעלות ומהותה, שאכ"מ לבאר זה. ולהעיר ג"כ מהקדמת
התניא שהוסיף תיבת ומתעורר. ומלקו"ת ר"פ במדבר וביאורו.
דארתו אגו"ה דתניא דתניא תיבת דתניא דתניא. אינך ט'.

ד'תקל

ב"ה, י"א תמוז, תשט"ז
ברוקלין.

ש"ב הו"ה אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מו"ה שמואל מנחם מענדל שי'

שלום וברכה!

מאשרים קבלת המכתבים מח' סיון (ח' ח' כ"ח) והקודם לו, ובו המשך דו"ח פעולות צעירי אגו"ה, ולפלא שאין מזכיר אודות שמתייעצים ומתכננים עבודתם לימי החופש דבתי ספר הבע"ל, והרי בכגון דא כל ההקדם ישובח, ובטח יעשו ויעוררו כל השייכים לזה אשר בעוד מועד יעשו את הנ"ל, ומובן שכוונתי לא רק לעניני צעירי אגו"ה אלא גם לכללות אנ"ש, וק"ל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

בהערותו בתניא (ע, ב): יש מתפעל כו' למה מרמז בתיבת כו' - ע"פ פשוט לאופן ההתפעלות ומהותה, שאכ"מ לבאר זה. ולהעיר ג"כ מהקדמת התניא שהוסיף תיבת ומתעורר. ומלקו"ת ר"פ במדבר וביאורו.

במפתח שמות כו' דהתניא בתחלתו תיבת באריכות מיותרת, כמובן.

ד'תקל

מו"ה שמואל מנחם מענדל שי': שניאורסאהן, ירושלים. אגרות נוספות אליו - לעיל ח"ב ד'ח, ובהנסמן בהערות שם.

ב"ה, כ"ג שבט תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

האברך פנחס זאב שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת

שלו :

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ח שתהיי שנת הצלחה אצלו
בלימוד התורה וקיום המצות בהידור.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים
ואשר סוס ידו תעשה שכל
לויים הוראות הנחל תאמר
דא' אולם ע"פ השגחה העליונה
ויכ"א (ד"ר) ואל תועה דעה
אצלם אחר-כך שיש הסברה אף
ביום נ"ט תמוז - ואצלו מ' פהפלה
ור' אהרן אהרן זצ"ל
אצלו נאם סוף שנה (כ"א)
שנת תרס"ז

ויעד

ב"ה, כ"ג שבט, תשי"ח

ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו :

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ח
שתהיי שנת הצלחה אצלו בלימוד התורה וקיום המצות בהידור.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים ואשר סו"ס יבוא להכרה שצריך
לקיים הוראות הנהלת תו"ת בה לומד ע"פ השגחה העליונה, ויקיימן בפועל,
ומה תועלת בזה שמרמה את עצמו שיש הסברה אף דעם ניט פאלגען -
ולגדולים אפילו בהשכלה ובנוגע אפילו ללמוד לעצמו נאמר סיום שיחת
שמח"ת תרס"ז.

[illegible]

מימיו: סבג, כפר חב"ד.

ביה, א' אייר תשי"ח
ברוקלין

האברך אברהם חיים שי' הכהן

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ג ניסן, נעם לי לקרות בו אשר זה
זמן שמתחזק עצמו ברחמי השי"ת, אף שאינו מזכיר עדיין תקותי שעין
בספר תניא קדישא, שאין להתרשם ממה שבינתים היו עליות וירידות
וכמ"ש ולאום מלאום יאמץ, יעוין שם במפתח הנדפס בסופו.

ומה שמביא הפתגם בהנוגע לנסינונות, שנותנים לאדם
כפי כחו, הרי זהו תוכן פתגם רז"ל לפום גמלא שיחנא, וביותר ביאור
במד"ר עה"פ ה' צדיק (דוקא) יבחן (בי"ר פלי"ב, ג) ובילקוט תהלים
במקומו.

במה שמזכיר שכלומד נזכר בגמרא ביבמות, בעשיית נחת רוח
הנה ענין הנ"ל הוא בהנוגע לקבלת שכר ע"י שעושים נח"ר, אבל גדולה
מזו שמעט, והוא מיוסד על המאמר, אך בצלם יתהלך איש (תהלים לט, ז)
שהאומר יראה כאילו בעל השמועה עומד לנגדו, ויעיין ג"כ לקוטי דבורים
לכ"ק מו"ח אדמו"ר, דברים נפלאים בזה.

בעת רצון יזכירוהו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר
וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע להמציח לו בכלל, ולתלמוד תורה ביראת שמים
(שזהו מהעיקרים בחיי בן ישיבה), תורת הגולה ותורת החסידות, ביחוד.

א"כ כנראה כ"ת (א"א)

בברכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

א"א פ' קט"ו חרצ, אור ה' 885 (יה) (ד"ר) ר. פ. ר. ר.

ויר

ביה, א' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ג ניסן, נעם לי לקרות בו אשר זה זמן שמתחזק
עצמו ברחמי השי"ת, אף שאינו מזכיר עדיין תקותי שעין בספר תניא
קדישא, שאין להתרשם ממה שבינתים היו עליות וירידות וכמ"ש ולאום
מלאום יאמץ, יעוין שם במפתח הנדפס בסופו.

ומה שמביא הפתגם בהנוגע לנסינונות, שנותנים לאדם כפי כחו, הרי זהו
תוכן פתגם רז"ל לפום גמלא שיחנא, וביותר ביאור במד"ר עה"פ ה' צדיק
(דוקא) יבחן (בי"ר פלי"ב, ג) ובילקוט תהלים במקומו.

במה שמזכיר שכלומד נזכר בגמרא ביבמות, בעשיית נחת רוח הנה ענין
הנ"ל הוא בהנוגע לקבלת שכר ע"י שעושים נח"ר. אבל גדולה מזו שמענו,
והוא מיוסד על המאמר, אך בצלם יתהלך איש (תהלים לט, ז) שהאומר
שמועה יראה כאילו בעל השמועה עומד לנגדו, ויעיין ג"כ לקוטי דבורים
לכ"ק מו"ח אדמו"ר, דברים נפלאים בזה.

בעת רצון יזכירוהו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע להמציח לו בכלל, ולתלמוד תורה ביראת שמים (שזהו
מהעיקרים בחיי בן ישיבה), תורת הגולה ותורת החסידות, ביחוד.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

(י) כי כנראה כוונתו ליבמות (צו, ב).

(י') ירושלמי שבת פ"א ה"ב.

(י'') כי כסלו תרצד, אות ה. ועיני"כ רשימות הצ"צ (יהל אור) בתהלים שם.

ראשי ישיבה ליטאי בליובאוויטש

מדוע ביקר הגאון הרב יחזקאל אברמסקי בליובאוויטש?
איזה בחור השפיע עליו במיוחד. וכיצד נקשר בחבלי עבותות אהבה לרבי הרי"צ?
סיפורו של הגאון הליטאי שזכה לשבת במאסר ברוסיה על מסירות נפשו למען היהדות.

משלוחי מזון בתקופת הצנע

כהקדמה ורקע לסיפור הבא יש לתת סקירה היסטורית קצרה מהימים בהם התרחש הסיפור. בארץ ישראל של לפני מלחמת תש"ח התגוררו כ-650,000 יהודים, אולם מיד אחרי המלחמה, כשנפתחו שערי הארץ העלייה חופשית של יהודים, הגיעו עולים מארצות רבות. בשנתיים הראשונות היו רובם מ"שארית הפליטה" שנותרה באירופה לאחר השואה, ובשנים הבאות הגיעו קהילות שלמות של יהודים מארצות אסיה ואפריקה. כך במשך שלוש וחצי שנים, עד סוף שנת תשי"א, הגיעו לישראל כ-700,000 עולים חדשים, והמדינה הצעירה הכפילה את אוכלוסייתה. בעקבות העלייה הגדולה נוצר מחסור חמור במקומות מגורים, במזון ובתרופות. קליטת העלייה חייבה הוצאות רבות ולאוצר המדינה לא היו מקורות מימון כדי לייבא חומרי גלם ומוצרי מזון והייצור העצמי בחקלאות לא הספיק לצריכה.

עקב המצב הכלכלי הקשה הכריזה הממשלה על 'משטר צנע' בו התחייבה הממשלה לספק לאזרחים מוצרים חיוניים – כגון חלב, ביצים, בשר, שמן, קמח, סוכר ואפילו ירקות – אותם ניתן היה לקבל בחנויות תמורות תלושים, תלוש לכל סוג של מוצר. את המחסור בחלב ובביצים השלימו באמצעות אבקת-חלב ואבקת-ביצים, ובמקום בשר ייבאו דגים קפואים ופילה. לכל תושב הוקצתה מנה בסך 6 לירות לחודש שכללה בין השאר – לחודש שלם! – 12 ביצים, 500 גרם דגים ו-750 גרם בשר או עוף לאדם מבוגר.

המנות הקצובות היו מצומצמות ולא הספיקו לתזונה בריאה ולכן חבילות מזון שנשלחו מחוץ לארץ התקבלו בברכה. גם בין אנ"ש היו ברי-מזל שקיבלו חבילות מזון כמו נקניק, בשר מעושן או בשר בקופסאות שימורים מחוץ לארץ. מי שהגיע לארץ ישראל בתקופה ההיא לקח עמו כמות מכובדת של בשר שימורים; מכיוון שהנסיעה לארץ ישראל בימים ההם הייתה בעיקר באונייה לא הייתה איפוא כל הגבלה בכמות או במשקל של הכבודה.

אבי סיפר בהזדמנויות שונות שגם הוא, בתקופה שגר בפאריז והי' לו בית חרושת לשימורי בשר, שלח מדי חודש בשר לארץ ישראל עבור אנ"ש ועבור ישיבת תומכי תמימים, שהייתה אז בלוד. הבשר היה כשר למהדרין ומהודר בתכלית תחת השגחת גדולי רבני חב"ד בזמן ההוא.

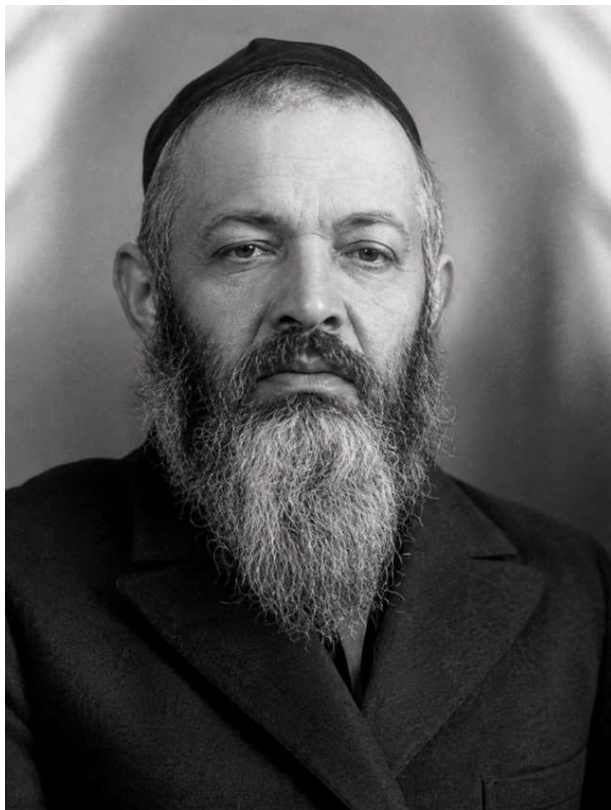
אגב, יש בידי כמה מכתבים מהחסיד הרב אפרים וולף בהם מודה לאבי על קופסאות השימורים ששלח לשיבת תומכי תמימים בארה"ק.

פגישה יזומה בתחנת הרכבת

באחד הימים, בשנת תשי"א, קיבל אבי מברק מהגאון הרב ר' יחזקאל אברמסקי בו הודיע שהוא עומד לעזוב את אנגליה כדי להשתקע, בארץ ישראל, ובדרכו יעבור דרך פאריז. הוא מבקש שאבי ישלח שליח שיביא עבורו חבילת בשר-שימורים מהשחיטה של ליובאוויטש, שהייתה ידועה כשחיטה למהדרין. ר' יחזקאל הודיע במברק את הפרטים באיזה יום ובאיזו שעה יגיע לתחנת הרכבת "גאר דעליאן", לשם מבקש לשלוח את חבילת הבשר. עם הרכבת הוא מתכוון לנסוע לעיר הנמל מארסיי, ובעזרת הש"ת להפליג משם לארה"ק.

אבי, ששמע על הגאון הרב ר' יחזקאל אברמסקי ועל פעולותיו ברוסיה — אותן הכיר בעיקר מפי הרה"ח ר' אברהם אלי' פלוטקין — רחש אליו כבוד רב והחליט שאין זה מן הנכון שישלח את החבילה על ידי שליח, וגמר בדעתו שהוא בעצמו ילך לתחנת הרכבת, יפגוש את הרב יחזקאל אברמסקי וייתן לו את החבילה. בדרך אגב רצה גם לשאול אותו שאלה שמעסיקה אותו זמן רב כפי שיסופר להלן.

אבי הגיע ביום המיועד ובשעה המיועדת לתחנת הרכבת ופגש את הגאון הרב יחזקאל אברמסקי. כשהרב ראה את אבי התנצל על שהטריח אותו, ואמר שהוא ביקש במברק שישלחו שליח וכלל לא עלה בדעתו שאבי יבוא בכבודו ובעצמו לתת לו את חבילת הבשר.

ר' אברהם אלי' פלאטקין

אבי ענה, כי לזכות ולכבוד גדול יחשב לו ללוות יהודי שנוסע לארצנו הקדושה, ובפרט רב וגאון בעל מטען רוחני כמוהו, שעוזב את מקום מגוריו, את משרתו וקהילתו אחרי עשרים שנה, ונוסע להשתקע בארה"ק; יהודי בעל מסירות נפש על הרבצת התורה והיהדות, שעבד יד ביד עם כ"ק אדמו"ר מהור"צ ברוסיה הסובייטית וישב בבית האסורים בגלל היהדות — כמובן שאין זכות גדולה ונפלאה מלשמש תלמיד חכם כמוהו ולשהות במחיצתו ו"גדולה שימושה יותר מלימודה".

אבא מסר לו את חבילת הבשר, והזמין עבור הגאון מונית שתסיענו לתחנת רכבת אחרת, שממנה נסע למרסיי — לעלות שם על האונייה להפלגתו לארה"ק. כשראה אבי שר' יחזקאל שמח על השרות והכבוד שנתן לו וראה שרוחו טובה עליו, קפץ על ההזדמנות וביקש רשות מהגאון לשאול

שאלה שמעסיקה אותו כבר כמה זמן.

"אני חסיד חב"ד", אמר אדמו"ר, "והרב הגאון החסיד הרב ר' אברהם אלי' פלוטקין הוא ידיד נפש שלי, אני יודע שגם כת"ר היה בקשרי ידידות עמוקים עמו, ומאז שכת"ר יצא מרוסיא והשתקע באנגלי' היה שולח להרב ר' אברהם אלי' חבילות מזון לרוסיא. אם כבודו יסכים לספר לי, הייתי מעוניין במאד לשמוע מהיכן צמחה הידידות הזו."

הרב אברמסקי נענה לגלות את אוזני והחל בסיפורו.

"מרכז" לגדולי תורה

"בסוף שנות הסמ"ך (תרס"ט) חיפשו ראש ישיבה בליובאוויטש, בעולם התורה יצא כרוז כי מי שרוצה ומעוניין להיות ראש ישיבה בישיבת תומכי תמימים, עליו לנסוע לעיירה ליובאוויטש ולמסור שיעור לדוגמא כדי לבחון אם אכן ראוי הוא למשרה.

ידוע היה בעולם הישיבות, שבליובאוויטש הבחורים לומדים בשקידה, העמקה והתמדה, ויש ביניהם בחורים למדנים, בקיאים בש"ס ופוסקים. תלמידי ישיבת תו"ת ידועים היו גם כיראי שמים ומרביצי תורה. הייתי כבר גאון מפורסם בעולם הישיבות, הי' לי שם טוב כלמדן וכמחדש, והספקתי אף לחבר ספרים על התוספתא (שעדיין לא נדפסו אז). המשרה בליובאוויטש קסמה לי מאוד והיותה אתגר עברי.

ארזתי חפצי ונסעתי לעיר ליובאוויטש, הנסיעה הייתה קשה ולקחה לי כמעט שבועיים אבל כשהגעתי למשרד הישיבה, הנה הרבי הרי"צ, שהיה המנהל בפועל של הישיבה, קיבל אותי בכבוד וסדר לי אכסניה מכובדת כראוה. אמור הייתי למסור שיעור לפני התלמידים בזאל הגדול במשך שבוע.

השבוע ששהיתי בליובאוויטש היה חוויה גדולה עברי. רוב היום הייתי ב"זאל" בו למדו הבחורים שעשו עלי רושם רב, כולם היו מגודלי זקן, לא כפי שהורגלתי בישיבות שלמדתי ולימדתי עד עתה. כולם לבשו בגד עליון ארוך.

(כפי שנודע לי לאחר מכן, בליובאוויטש נהגו הבחורים ללבוש מקטורן ארוך — "שלושת-רבעי" — כדי לכסות את הציצית; כי פעם ראה כ"ק אדמו"ר מהורש"ב בחור שציציתו בלטה מתחת למקטורן, והתבטא: "דאס איז חיצונית" (זהו 'חיצוניות'), ומאז החלו הבחורים ללבוש

והרב יחזקאל אברמסקי

(מקטורן ארוך יותר).

ראיתי כיצד שקועים הם בלימוד, בזיכון המידות ביראת שמים ובעבודת התפילה. אמנם ענין התפילה ולימוד החסידות היו רחוקים ממני וזרים לי, אבל הערכתי את העדינות והאמת הנסוכה על פניהם של התלמידים וגם הנהגתם בחיי היום יום הרשימה אותי מאוד.

הייתה לי הזדמנות פז לדבר עם התמימים בענייני לימוד, כי ידעתי שיש ביניהם בחורים גאונים הבקאים בש"ס ובפוסקים. אבל בליובאוויטש הבחורים האלו היו נחבאים אל הכלים ולא התגאו בלמדנותם, לכן לא יכולתי לזהות אותם בקלות. כן נמסר לי שבין הבחורים ישנו כעין ועד שמוסר להנהלת הישיבה את דעתם על השיעור ועל מגיד השיעור אם ראוי הוא להתקבל כמועמד לראש ישיבה, אבל לא הצלחתי גם להתחקות על ידיעה זו.

בשל אמצעי התקשורת המוגבלים באותם ימים, לא ידעתי איזו מסכת למדו אז בישיבה והכנתי שיעור במסכת אחרת. לכן כמה ימים לפני השיעור הודיעו לבחורי הישיבה בשמי, באיזו מסכת אמסור את השיעור ועל איזה ענין אתפלפל. מסרתי את ה"מראי מקומות" עליהם אבנה את הפלפול כדי שהבחורים יוכלו להכין את עצמם ויתמצאו בעניינים עליהם אדבר.

ה"זאל" היה מלא מפה לפה כשהתחלתי להרצות את השיעור. כמה מאות בחורים ישבו בדרך ארץ וקיבלוני בכבוד הראוי. הרצאתי את השיעור במשך כשעתיים או יותר. בחורים שאלו באמצע שאלות עמוקות ביותר שהיו אתגר לא קטן והיה עלי להתאמץ כדי לענות עליהן. נהניתי מהשיעור ונהניתי מהשתתפות התלמידים.

מסקנות מפתיעות

גמרתי את השיעור מרוצה מעצמי. עמלתי על השיעור הרבה זמן, מסרתי הרבה חידושים שחידשתי ועל כל הקושיות ששאלו באמצע השיעור עניתי בטוב טעם, לכן הייתי משוכנע שיקבלו אותי כראש ישיבה.

למחרת בבוקר נפגשתי עם ה"מנהל פועל" של הישיבה, הרבי הרי"צ. הוא הודה לי על טירחתי ועל השיעור, ואמר לי שבעוד כמה ימים תהיה אסיפת ההנהלה ולאחריה ימסרו על החלטתם ל"ק אביו הרבי הרש"ב, ויכתבו לי במכתב אם הישיבה קיבלה אותי לראש ישיבה.

ממשרד הישיבה נתנו לי כסף עבור כל הוצאות הדרך הלך וחזור. שכרו עבורי את "פיישע בעל עגלה" שיסיע אותי לתחנת הרכבת ברודניא, ומצד כבוד ודרך ארץ שלחו מטעם הישיבה את הבחור התלמיד ר' אברהם אלי' פלוטקין, ללוות אותי לתחנת הרכבת.

אחרי כברת דרך התחלנו לדבר דברי תורה, הרגשתי שהררא"א פלוטקין, למרות גילו הצעיר, הינו מלא וגדוש בש"ס ופוסקים, גאון ובקי בכל חדרי התורה. תוך כדי דיבור, מתוך נימוס ודרך ארץ נגע ר' אברהם אלי' בענין עליו ביססתי את השיעור שמסרתי בישיבה. הוא שאל אותי כמה שאלות וכשניסיתי למצוא תשובות ותירוצים מתאימים התחוויר לי לפתע שהבחור הצעיר שלפני מוטט, בעצם, בבת אחת, את כל הבניין עליו בניתי את הפלפול שלי.

הבנתי (יותר נכון "הרגשתי") שר' אברהם אלי' הוא אחד הבחורים שכנראה ייתן את דעתו על השיעור לפני ההנהלה. ולפי הקושיות שהציג בפני הבנתי שמן הסתם לא יקבלו אותי להיות ראש ישיבה בליובאוויטש.

וכמו שחששתי כך היה.

למען האמת, היטב חרה לי הדבר, מורגל הייתי להערכה בידיעותי בלימוד ובהרבצת התורה בין חברי, ידידי ובני משפחתי. ובליובאוויטש נראה היה שנכשלתי. אבל את ה"דרך ארץ", העדינות ואהבת ישראל של הבחור שליווה אותי לתחנת הרכבת, לא שכחתי. בחור כזה אם היה בישיבה

אבי ר' חייקל חאנין, סבא רבה של חתן הבר מצוה

אחרת היה שואל את השאלות ברבים, מבזה אותי ורומס אותי עד עפר לעיני כל תלמידי הישיבה, כדי שאסע משם בביזיון. אבל הוא, להיפך, לא שאל כלום ב"זאל" לעיני כל, אלא נסע במיוחד ללוות אותי לתחנת הרכבת כי חיכה להזדמנות שנהיה לבד. רק בדרך אגב התחיל לשאול שאלה על השיעור שלי ובדרכי נועם ובכבוד הראה לי שטעיתי ושהבניין עליו בניתי את הפלפול שלי היה ללא יסודות.

כאן התחילה הידידות בינינו. הנני אסיר תודה לו עד היום על החסד של אמת שעשה עמדי ועל כן הרגשתי חובה וזכות

לסייע להרב ר' אברהם אלי' כשיזכנו השי"ת בשנת תרצ"ב לצאת מעמק הבכא. במשך השנים שלחתי לו חבילות מזון להחיות את נפשו ונפש בני ביתו, והנני מוסיף לשלוח עזר וסיוע לזוגתו הרבנית עד היום.

שיחת סימנים בכלא הרוסי

ר' יחזקאל סיפר גם על הקשר, במשך השנים הבאות, בין הרבי הרי"צ ובינו, שנוצר בעקבות הביקור שלו בליובאוויטש.

"לא נולדתי ולא גדלתי על ברכי החסידות. אבל הביקור בליובאוויטש, למרות הכל, גרם לקשר עמוק ביני לבין הרבי. הייתי מוקסם באישיותו הכבירה ועל כן כל מה שביקש ממני עשיתי מתוך קבלת עול כפשוטה, עד כדי מסירות נפש בהחזקת התורה והיהדות, בבניית חדרים ומקוואות ובעזר לרבנים. עבדתי עם הרבי הרי"צ משנת תרפ"ו עד שיצאתי את רוסיה בשנת תרצ"ב. הייתי מעורב בפעולות חשאיות; במכתבים שכתב הרבי הרי"צ ישירות אלי או שכתב אודותיי השתמש בשמות הצופן שלי: "ימין ה' רוממה" ו"תוספתא" (כינוי על שם חיבורי על התוספתא).

ר' יחזקאל המשיך לספר לאבי על מאסרו. כשהרבי הרי"צ היה כבר בריגה, בשנת תר"צ, נאסר הרב אברמסקי על עבודתו בהחזקת התורה והיהדות. ה"שכר" שקיבל על עבודתו זו היה 10 שנות מאסר בפועל עם עבודת פרך בהרי אוראל, אבל בפועל הרבי הרי"צ פעל ללא לאות ובחירוף נפש לטובת שחרורו.

בבית המאסר פגש, אגב, את החסיד הרב רפאל נחמן הכהן כהן, כפי שמעיד ר' רפאל כהן בספר זיכרונותיו "מאחורי מסך הברזל":

"יום אחד בשעה שטיילנו בחצר ראיתי פתאום שליד אחד החלונות בבית הסוהר עומד הרב אברמסקי שליט"א, גם הוא הבחין בי בתוך שאר האסירים, ומיד שאלני ע"י אותות בידיו ובפניו: מה אתה צפוי לך? רמזתי לו בשלוש אצבעותיי בתשובה לשאלתו, דהיינו שנגזרו עלי שלוש שנים. הוא המשיך לשאלני באותות אם ישלחו אותי לעבודת פרך (זאת שאלני ע"י כך שעשה בידיו כאילו הוא מנסר עצים...) או ישלחוני רק לגלות, עניתי לו ברמזים שלא לעבודת פרך שולחים אותי.

פתאום ראה אחד ממלווינו שאסיר אחד עומד ליד החלון ומאותת בידיו ובפניו אל אחד מאתנו. מיד הבחין בזאת וקרא לנו: "עצרו!" כולנו נעצרנו ועמדנו דום. אז נשמעה שאלתו: "מיהו זה אשר שוחח עם האסיר העומד בחלון" איש לא ענה. ואע"פ שרבים מן האסירים ראוני בשוחחי עם הרב, אף אחד מהם לא הלשין, כולם אמרו שאינם יודעים מי זה. צרח עלינו המלווה: "אם לא תגלו לי מיהו זה המפר כאן את חוקי בית הסוהר אקנוס אתכם בקנס". אבל גם זה לא עזר. כולם עושים עצמם תמימים שאינם יודעים מאומה. ומלוונו קיים הבטחתו, ארבעה ימים לא יצאנו לטיול...."

בהמשך סיפר ר' יחזקאל לאאמור, שלא זו בלבד שנפגש דרך החלון עם חסיד חב"ד, אלא שהיה בטוח כי הרבי זיכהו — באמצעות תלמידו וחסידו — לשמוע תקיעת שופר בראש השנה.

במהלך שנות עבודתי עם הרבי הרי"צ למדתי להבין את ענין ההשגחה הפרטית, ואת דרכם של אדמו"רי חב"ד שאינם עוזבים לעולם מי שנקשר עמהם — ובפרט בעבודת הקודש של הפצת התורה. הם שומרים על הקשר, במישרין או בעקיפין, ומסייעים לכל אחד בכל מצב שבו הוא נתון.

והנה הפרטים שכותב הרה"ח הר"ר רפאל נחמן הכהן איך שהוא קיבל את השופר לפני ר"ה מאביו הרה"ח הר"ר ברוך שלום הכהן כמה ימים קודם ר"ה במאסרו.

"בערב ראש השנה, שמעתי קריאה: "רפאל כגן! רד למטה!" ירדתי בלוויית חייל מבלי יכולת להבין מה קרה פתאום. למה

קוראים לי? מה מזומן עבורי? והנה רואה אני את אבא, אבא בא אלי לאורל. מיד כששמע שעומד אני להישלח מכאן [לסיביר] התחיל גם הוא להתכונן לדרך והגיע לכאן ימים ספורים לפני ראש השנה. הוא הגיש בקשה לקבל רשיון לפגישה עמי, והנה בערב החג נפגשנו.

ר' רפאל כהן

אבל כאן, לא כמו במוסקבה, התקיימה פגישתנו בחדר רגיל, בחדר עמד שולחן לידו ישב הפקיד, האסיר עומד מעברו האחד של השולחן ומשוחח עם קרובו, העומד מעברו האחר. בשעה שאבי היה משוחח עמי נכנסה מהחדר הסמוך בחורה אחת ודיברה עם הפקיד. ניצל אבי הזדמנות זו ושאלו: "אולי תרשה לבני להתקרב אליי?"

השומר שלנו, אשר התענג מאורחת שלו, עד כדי כך שהתעלם מחוקי בית הסוהר, הרשה לי לעבור לצדו השני של החדר, אל מעבר לשולחן, ובכך שלא נפריע לו, ניצבתי ממקומי וניגשתי אל אבא. עמד שם ספסל ארוך ואבא שאל שוב: "המותר לנו לשבת על הספסל?" "כן" ענה. ישבנו שם ושוחחנו שעה ארוכה, אעפ"י שגם כאן הייתה פגישת האסירים עם קרוביהם מוגבלת לעשרים דקות בלבד, כעבור שעה אמר לנו הפקיד: "די".

"המותר לי [שאל אבי] למסור לבני מצרכים חיוניים שהבאתי לו מהבית? בגדים ומעט מזון?" "צריך לראות מה יש שם" ענה. "בבקשה! הביט!" — אמר אבא, ופתח את המזוודה שהייתה מלאה בפירות אחדים, עוגה וכד', והפקיד שליווה אותנו, העומד לידו, אינו טורח להתקרב ולבדוק בדיקה יסודית את אשר במזוודה, הנס שהי', בכלל איננו עושה את אשר היה עושה בשעה אחרת; כי כרגיל היו בודקים את המזוודה על כל פרט ופרט, אבל בעזרתו יתברך, הוא הסתפק בראיה חפזה מרחוק ואמר לי: "תקח את הדברים" והפגישה נסקת כבר, כי זה כבר יותר ממה שיש לכם רשות להיפגש."

נפרדתי מאבי, כשאינני יודע מתי נתראה שוב, אם בכלל. הלכתי בלוויית החייל לחדרי.

לאחר שהתאוששתי מן הפרידה ומהניסים הגלויים שהיו לי עכשיו, פניתי לפינת החדר, ופתחתי את המזוודה שאבא הביא לי. לעיני ניגלו הפתעות גדולות: טלית ותפילין! סידורים! תהילים! התניא שלי! מחזור לימים הנוראים! ואחרון אחרון — שופר! שופר ממש עשוי מקרן-איל.

נטלתי את טליתי והתעטפתי בה. על אף העובדה שהתחלתי כבר בבוקר, לא נתתי לבי לזה, כה מאושר הייתי... אחר כך לקחתי בידי את שני "בתי" התפילין עם הרצועות והתחלתי, באופן כזה, להעבירן לראשי ולגופי. לקחתי את סידור-תפילתי, פתחתי וקראתי: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" וכו'. כאשר סיימתי החבאתי את תשמישי-הקדושה עמוק בתוך המזוודה.

למחרת היה ראש השנה. רבים מדירי החדר יצאו לעבודתם. ניגשתי אל גינזבורג וסיפרתי לו: "יש לי שופר! אתקע בו!"

גינזבורג נבהל בהלה גדולה וקרא: "השתגעתי!" "תקיעה אחת בלבד!" — אמרתי. חששתי שאם אתקע את כל התקיעות ששמענו, ייקחו ממני את השופר וגם את הטלית והתפילין ייקחו. גינזבורג — יהודי שישב עמו בבית האסורים — לא ידע את נפשו מרוב פחד. הוא צעק: "אסור לך לעשות זאת! זוהי סכנה!" המשיך, "סכנת נפשות!" אך כאשר נוכח לדעת שלא יצליח להזיזני מהחלטתי, ברח לפינה אחרת והתחבא שם. אני נטלתי את שופרי, תחבתי קצהו לבין שפתי והשמעתי קול רם וממושך. תקעתי תקיעה אחת. אז הרגשתי פורקן לנפש. הכל עבר בשלום והחבאתי את השופר."

כנראה שבשעה שתקע החסיד בשופר ליד החלון, נמצא הרב יחזקאל אברמסקי — בהשגחה פרטית — בחצר בעת ההליכה היומית, ושמע את התקיעה; וכך זכה לשמוע את קול השופר. שכן מן היום

שנודע לו כי החסיד ר' רפאל נחמן הכהן כלוא שם, נהג בכל יום, בצאתו להליכה בחצר, להביט אל חלון חדרו של החסיד — אולי יראהו, ואולי ירמוז לו החסיד סימן כלשהו מן הנעשה. וכך, בדיוק בעת ההליכה ביום ראש השנה, שמע את תקיעת החסיד — תקיעה שהחייטה את נפשו, והוא זוכרה עד היום...

הרבי הופך עולמות להצלתו

כשהגיע לרבי הידיעה שהרב יחזקאל אברמסקי נאסר, התחיל מיד להשתדל בדרכים דיפלומטיות למען שחרורו. הרבי השקיע כוחות עצומים להצלתו וניצל את קשריו המסועפים עם אנשי הממשל במדינות לטביה פולין וגרמניה. בעזרת כמה וכמה חסידים בעלי ממון, בעלי השפעה ומקורבים למלכות ובסיוע רב של רבנים מסויימים בגרמניה, הרעיש אדמו"ר הריי"צ עולמות עד שהציל את הרב.

ר' יחזקאל ידע לספר איך גייס הרבי גם את הגאון הנודע הרב ר' חיים עוזר גרודזנסקי, רבה של ווילנה, שהשתדל והשפיע על מדינאים וחברי בית הנבחרים בפולין ובגרמניה דאז למען שחרורו. בסופו של דבר, בפגישה שהתקיימה בין נציגי סטאלין ובין נציגי ראש ממשלת גרמניה, הזכיר ראש ממשלת גרמניה את שחרורו של הרב אברמסקי והחליטו על מחווה, כעין חילוף שבויים בין שתי המדינות: שחרור 7-8 אסירים קומוניסטים מהשבי הגרמני תמורת שחרור הרב אברמסקי מהכלא הרוסי.

הרב יעקב קלמס

[סיפר לי ר' חיים ליברמן, מזכירו של כ"ק אדמו"ר הריי"צ, כי באותה פרשת חילופי שבויים דאג הרבי לשחרורם של שלושה מאנשיו: ר' חיים ליברמן שנשלח לריגה, הגאון הרב יחזקאל אברמסקי שנשלח לאנגליה, והרב יעקב קלמס שנשלח לארץ ישראל, שם היה לחבר מועצת הרבנות הראשית.]

בתחילת תרצ"ב שחררו את הגאון ר' יחזקאל ומיד אחרי זה הוא גורש, תודה לא-ל, מרוסיה. הגאון אמנם יצא מאחורי מסך הברזל אבל בזאת לא תמו תלאותיו. הרוסים לא הרשו לזוגתו ולבניו לצאת מרוסיה יחד עמו אלא השאירו אותם כבני ערובה. והיה אם

כבוד הרב ידבר סרה על המשטר הקומוניסטי, הרי יהי' לאל ידם להתנקם בבני משפחתו. במשך השנים הצליח ר' יחזקאל להציל את זוגתו הרבנית וגם את בניו.

הרב אברמסקי העיד בעצמו שנשאר בקשר מכתבים עם הרבי והוסיף לסייע רבות במשלוח חבילות לאחינו בני ישראל ברוסיה אחרי שיצא מעמק הבכא והשתקע באנגליה.

כשאבא סיפר לי כל זה אמר שהגאון הרב אברמסקי דיבר בהתלהבות רבה כאילו חי מחדש את המאורעות. ראו אז במוחש את הקירבה והאהבה שרוחש לרבי ואת היחס המיוחד לו זכה. הוא התפעל מהקשר האמיץ בין הרב אברמסקי לבין כ"ק אדמו"ר הריי"צ, אמנם לא קשר של חסיד עם רבו אלא קשר של גדול בתורה עם מנהיג ישראל.

כששני גאונים נפגשים בחשאי

פעם סיפר לי אדמו"ר מה ששמע מהרב אברהם אלי' פלוטקין: כיצד נפגש פלוטקין עם הרב אברמסקי בלנינגרד בשנת תר"צ, בימים שבהם נע הרב אברמסקי בזהות שאולה מאימת הנ.ק.וו.ד. — עוד קודם שנאסר ויצא מרוסיה הסובייטית.

ר' אברהם אלי' עבד אז כפועל פשוט במפעל אריגה ולבש בגדים מתאימים, ואילו הרב אברמסקי חי אז תחת זהות שאולה כדי שלא יכירו אותו. כששני יהודים נפגשים על אף שאינם מכירים אחד את השני מתחילים הם לשוחח. מילה רדפה מילה עד שהשיחה הפכה ללימוד ופלפול בדברי תורה, ובתוך כך הרגיש ר' אברהם אלי' שאיש שיחו רוצה לגלות לו מי הוא אך מתלבט בדעתו. כנראה שהרצון להערכה על גדלותו בתורה ועל שמו כגאון בישראל הכריע. ר' יחזקאל אמר לפתע שהוא "מריח" שהוא מדבר עם ליובאוויטשער חסיד ושאל אם הוא מכיר אותו. משהשיב בשלילה אמר שהוא הגאון המפורסם הרב יחזקאל אברמסקי וסיפר שבא במיוחד ללנינגרד בשליחות הרבי אבל חייב להתחבא מפני הנ.ק.וו.ד. ימ"ש.

משגילה את זהותו והסתבר שהם מכירים אחד את השני מליובאוויטש – גילה גם ר' אברהם אלי' מי הוא, הם נפלו איש על צוואר רעהו ואת התרגשות שניהם אין לתאר...

"אני בטוח", אמר הר"ר אברהם אלי' לאבא, "שמספר הימים שהיה הרב אברמסקי בליובאוויטש והפגישה האחת שהייתה לו עם הרבי הריי"צ פעלו את פעולתם והשפיעו על הרב אברמסקי להיות קשור ובטל לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ עד כדי כך שהיה מוכן לסכן את עצמו למען הרבי ולמען כלל ישראל."